Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1174 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1887 (Ն. Տ.) 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1887 — 27 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1305

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (ԾՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՆ)

[illegible]
ԱՌ Խ. [illegible]
[illegible] ՕՐԱԳԻՐ
Կալաթիա, Նորատունկեան-խան
[illegible] غلطه ده نورادونغیان خاننده
غزته سی اداره سی

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ (ԾՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դահեկան արծաթ	160
» » Վեցամսեայ	»	80
» » Եռամսեայ	»	40
Գաւառաց » և օտարաց Թղթատարով տարեկան	»	240
Գաւառաց համար եւ օտարաց Թղթատարով վեցամսեայ	»	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Ֆրանք	56
» վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1887

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ԴԵԿՏ. 6ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 10 ԴԵԿՏ.)

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Օրուան մեծ խնդիրն է Ռուսիոյ պատերազմական պատրաստութիւնն Աւստրիոյ դէմ.

Աղեքսանդր Գ. կ'ուզէ՞ արդեօք պատերազմ հրատարակել անմիջապէս Աւստրիոյ դէմ, յայտնի չէ. Բայց անտարակոյս իրողութիւն մ'է որ Աւստրիոյ դէմ պատերազմ հրատարակելու համար պէտք եղած պատրաստութիւնները փութոյ ջանադրութեամբ յառաջ վարել կուտայ Ռուսիա.

Եւ ըստ որում Աւստրիոյ դէմ պատերազմի բռնուած միջոցին Գերմանիոյ դէմ զգոյշ կենալ կը պարտի, Ռուսիա գերմանական սահմանագլխոց վրայ ևս կարեւոր պատրաստութիւններ կը կատարէ.

Հարկ չկայ երկարօրէն բացատրելու Աւստրիոյ դէմ Ռուսիոյ թշնամութեան պատճառն. Աղեքսանդր Գ. չի կրնար ներել Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր կառավարութեան թէ Արեւելից մէջ, մանաւանդ Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ, ռուսական քաղաքականութիւնն ի դերեւ հանել կը ճգնի աւստրիական քաղաքականութիւնը.

Ֆերտինանտ Իշխան աւստրիական ընտրելի մը նկատուած է միշտ, հակառակ Քալնոքի կոմսին ամեն փաստերուն. Եւ յորմէ հետէ Ֆերտինանտ Իշխանի անմիջական տապալման յոյսերը կամ երկիւղներն ի դերեւ ելած են, Աւստրիոյ դէմ Ռուսիոյ զայրոյթը չափ չի ճանչնար.

Թէ վաղ կամ անագան Ռուսիա հաշիւ պիտի պահանջէ Աւստրիայէն. թէ ուշ կամ կանուխ աւստրո-ռուս պատերազմ մը տեղի պիտի ունենայ, ի վաղուց ծանուցեալ իրողութիւն մ'էր արդէն. Բայց Ռուսիոյ պատրաստութիւնք կը՛ցուցնեն թէ այդ պատերազմ ենթադրուածէն աւելի շուտ կրնայ պայթիլ.

Ստորեւ դրած ենք երեկի Սուրհանդակին բերած հեռագրական եւ այլ տեղեկութիւնները Ռուսիոյ զինուորական պատրաստութեանց վրայ.

⁂

Դեկտ. 6ին և 7ին Վիէննայի Սակարանին մէջ մեծ յուզում կար Աւստրիոյ կառավարական Ֆրէմտէնպլատ և Հունգարիոյ կառավարական Բէշթէր Լոյտ լրագրաց հրատարակութեանց պատճառաւ, որք Աւստրիոյ սահմանագլխոց վրայ Ռուսիոյ սպառազինութիւնները դիտողութեան նիւթ ըրած էին. Ֆրէմտէնպլատ, իբրեւ կառավարական թերթ, լաւատես է միշտ, և ամեն Տէրութեանց հետ Աւստրիոյ յարաբերութիւնները նպաստաւոր վիճակի մէջ ցուցնել իւր սովորութիւն է. Բայց իւր դեկտ. 6ի խմբագրական հատուածով, Ֆրէմտէնպլատ, յիշելով ռուսիոյ զինուորական պատրաստութեանց նկատմամբ առնուած լուրերն, յայտարարեց. «Եթէ մեր սահմանագլխոց վրայ ռուս զօրաց համախմբումը շարունակէ, պիտի հարկադրինք մեք ևս նմանօրինակ միջոցներ ձեռք առնուլ, որպէս զի ետ չմնանք ի մասին զինուորական կացութեան՝ դրացի Տէրութեան մը սպառնալից պատրաստութեանց առջեւ, որք բանով մը չեն արդարանար.» Այս սպառնալիք շատ ծանր բան մը կը նկատուի.

—Պերլինի կառավարական Փօստ լրագիրն, յիշելով թէ Զարին և Վիլհէլմ կայսեր տեսակցութենէն ի վեր ռուս մամլոյն հակագերման լեզուն չէ մեղմացած, կը ցաւի որ «Պիզմարք Իշխանի կողմէ Ռուսաց կայսեր ուղղեալ դիտողութիւնք ո՛ և է արդիւնք չեն ունեցած. Ամեն կողմէ առնուած տեղեկութիւնք, որք ռուս զօրաց Կալիցիոյ սահմանաց վրայ համախմբումը կը ծանուցանեն, երկիւղ կուտան թէ Ռուսիա հարուած մը կ'ուզէ մեզ դաշնակից դրացի Տէրութեանց դէմ.»

—Թան հետեւեալը կը հրատարակէ ի գլուխ իւր դեկտ. 9ի թերթին.

«Ի Բոլոնիա Ռուսիոյ զինուորական պատրաստութեանց նկատմամբ գերմանական և աւստրական լրագրերուն արտայայտած մտահոգութիւնք այժմ կ'երեւին Վիէննայի պաշտօնական ակմբոց մէջ ևս.

«Կը ծանուցուի թէ աւստրո-մաճառ բանակաց ապագայ սպարապետն, Ալպէրդ Արշիդուքսը, Վիէննա վերադարձաւ, և խորհրդակցեցաւ Քալնոքի կոմսի և պատերազմական նախարար Պիլանտ կոմսի հետ, նախագահութեամբ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր.

«Կ'ըսուի թէ այս գումարման մէջ քննուեր է թէ Աւստրիա ի՛նչպիսի միջոցներով պարտի ինքզինք պաշտպանել Վարշաւիոյ շուրջ 120--140,000 ռուս զօրաց համախմբման դէմ.

«Խօսք կայ թէ Պատուիրակութիւնք յարտասովոր նիստ պիտի հրաւիրուին. Զրոյց ելած էր թէ Գերմանիա և Աւստրիա բացատրութիւն պահանջեր են ռուս կառավարութենէն ի մասին զօրաց յաւելման երկուց երկրաց սահմանագլուխներուն վրայ. Հերքելով հանդերձ այս զրոյց, Աւստրիոյ կառավարական լրագիրք կ'ընդունին թէ Վիէննայի կառավարութեան կողմէ բացատրութիւն խնդրուած է Պ. Կիրսէ՝ Ռուսիոյ պատերազմական պատրաստութեանց վրայ.»

—Բէրլինէր Զայթունկի տեղեկութեանց նայելով, Զարին և Վիլհէլմ կայսեր տեսակցութիւնն ակնկալուած արդիւնքը չէ տուած. Զարը վարանեալ կը մնայ ի մէջ երկուց ազդեցութեանց, ի մէջ Խաղաղասիրաց և Համասլաւեանց, որք կը պահանջեն եթէ ոչ պատերազմ, գէթ զինուորական ցոյց մը. Համասլաւեանց բաղձանքն է որ ճնշում ի գործ դրուի Աւստրիոյ վրայ, որպէս զի Աւստրիա ո՛չ ևս հակառակի այն լուծման զոր Ռուսիա կը փափաքի տալ պուլկարական խնդրոյն.

—Փարիզ, 7 դեկտ. Վարշաւիայէ առնուած մասնաւոր տեղեկութիւնք հետեւեալ կերպիւ կը բացատրեն ռուս զօրաց համախմբումը սահմանաց վրայ.

«Ռուսիա գիտէ թէ Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ նիզակակցական յատակագիծն է՝ պատերազմի ատեն՝ արշաւել ի ռուսական Բոլոնիա, և գրաւել զՎարշաւիա, օգուտ քաղելով զօրաց արագ շարժման մեծամեծ միջոցներէն զորս ունին թէ՛ Գերմանիա և թէ Աւստրիա. Ռուսիա իւր այս երկու դրացեաց չափ ընդարձակ և բազմապատկած չէ իւր երկաթեայ գծեր. Այս անպատեհութիւն դարմանելու և պատերազմ ծագելուն պէս սահմանաց վրայ ստուար բանակ մը պատրաստ ունենալու համար, Ռուսիա որոշած է մշտական կերպիւ աւելցնել սահմանագլխի վրայ ունեցած զօրաց թիւը. Բայց այս յաւելում թշնամական դիտմամբ չէ, այլ պարզապէս զգուշական միջոց մ'է.

—Պերլին, 7 դեկտ. Նորտտոյչէ Զայտունկ կը յայտարարէ թէ աւստրիական սահմանաց վրայ ռուս զօրաց համախմբումը ճշմարիտ զօրաժողովի մը հանգամանքը պիտի առնու, եթէ վերջ մը չի տրուի այժմէն. Ցայս վայր Ռուսիոյ ի Բոլոնիա համախմբած զօրքերը բաւական չեն պատերազմ հրատարակելու Գերմանիոյ և Աւստրիոյ ահարկու զօրութեանց դէմ. Բայց եթէ պատերազմի համար քիչ են այս զօրքեր, խաղաղութեան համար խիստ շատ են.

—Բէթերսպուրկ, 8 դեկտ. Քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնատարներու անունը կը տրուի, որոց պաշտօնանկութիւնն հարկաւոր է, որպէս զի աշխարհի առջեւ ապացուցուին Ռուսիոյ խաղաղասէր զգացմունք.

—Վիէննա, 8 դեկտ. Զինուորական ժողով մը գումարեցաւ այսօր. Ներկայ էին Արշիդուքս Ալպէրդ և բազմաթիւ զօրավարք.

—Վարշաւիոյ տիրելով, Գերմանիա և Աւստրիա մտադիր են եղեր Բոլոնիոյ թագաւորութիւնը վերահաստատել, և այսպէս Բոլոնիացիներն ապստամբեցնել Ռուսիոյ դէմ. Այս հին պատմութիւն այս օրերս ևս կը կրկնուի, և կ'ենթադրուի թէ, Վարշաւիոյ նահանգին մէջ զօրանալով, Ռուսիոյ նպատակն է անհնար գործել այդպիսի խորհուրդ մը, որ՝ եթէ իրագործուի՝ մեծ վտանգ կրնայ սպառնալ Զարին Տէրութեան.

—Մոսկովսկի Վէտոմոստի կը պնդէ Խաղաղական Ովկէանու մէջ ռուսական հզօր նաւատորմ մ'ունենալու պէտքին վրայ. Երեկի Սուրհանդակաւ առնուած անգլիական լրագիրք յատուկ կարեւորութիւն մը տալով կը ծանուցանեն թէ Ռուսաց «Կամաւոր» անուանեալ երօք պատերազմական նաւատորմին պատկանող շոգենաւ մը նախընթաց շաբթուն Վոսփորէն անցաւ՝ զօրք, ռազմամթերք և թնդանօթ փոխադրելով Օտեսայէ ի հիւսիսային խաղաղական ովկէան, Սուէզի ջրանցքին ճամբով. Կը յիշեն թէ Բ. Դուռը բողոքած է, եւ ռուսական դեսպանատունը պատասխանած է թէ այդ շոգենաւ մարտանաւ չէր, և թէ զօրքերն ալ աքսորեալ չարագործներ էին, որոց հետ քիչ մը զօրք ղրկել զգուշութեան միջոց համարուած է, և որ ի կարգին. Անգլ. լրագիրք կ'ըսեն թէ, որովհետեւ այս դէպքեր յաճախ կը կրկնուին, և մարտանաւուց դէմ Վոսփորի և Դարդանէլի փակումն յայտարարող դաշնագրական տրամադրութիւնք թիւր կը մեկնուին, այդ մասին որոշ կարգադրութիւն մը հարկաւոր է, ի պահպանումն Օսմ. Տէրութեան իրաւանց ընդդէմ ռուսական ոտնձգութեանց.

—Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ Վիէննայի դեսպանատան կողմէ առ Բ. Դուռն ուղղեալ վերջին տեղեկագիրք կը հաստատեն թէ Ռուսիա Աւստրիոյ դէմ պատերազմական պատրաստութիւններ կը կատարէ և Վիէննայի կառավարական ակմբոց մէջ մտահոգութիւն կը տիրէ.

—Մինչ, Զարին և Վիլհէլմ կայսեր տեսակցութենէն յետոյ, Գերմանիոյ և Ռուսիոյ միջեւ յարաբերութեանց բարւոքում մը կ'ակնկալուէր, Քէօլնիշէ Զայթունկ, Փօստ և Բէրզէն Զայթունկ, Պերլինի երեք թերթեր որք առաւել կամ նուազ Պիզմարք Իշխանէն կը ներշնչուին, միահամուռ կը յայտարարեն, իրենց վերջին թիւերով, թէ Բեդերսպուրկի կառավարութիւնն ակնկալուած խաղաղասէր տրամադրութիւնները ցոյց չի տար, քանի որ իւր արեւմտեան սահմանաց վրայ ստուար բանակ մը կը համախմբէ մեծաւ փութաջանութեամբ. Ի՞նչ բանի ուրեմն ծառայեց Պիզմարք Իշխանի հռչակաւոր տեսակցութիւնը Զարին հետ.

—Ռուս բանակի բարձրաստիճան սպայ մ'ըսեր է Տէյլի Նիւզի Օտեսայի թղթակցին թէ Կուրքօ զօրավարին (Արեւելի մէջ հրատարակեալ) պատերազմաշունչ բանախօսութիւնը կանխաւ ներկայացուած էր Զարին բարեհաճութեան. «Ո՛չ մէկ ռուս զօրավար, մանաւանդ նա որ Բոլոնիոյ Փոխարքայ է, չի կրնար կարեւոր բանախօսութիւն մը արտասանել առանց կայսերական վաւերացման.»

—Քէօլնիշէ Զայթունկ գրական ապացոյց մը չկրցաւ տալ թէ Օռլէանեան գերդաստանը՝ քաղաքական սեւ խորհրդով մը վարակեալ՝ խեղաթիւրուած, ծանուցագրեր մատուցած ըլլի Զարին կամ Ն. Վեհափառութեան ներկայելի ծանուցագրեր խեղաթիւրած. Հիմա Պիզմարք Իշխանին կռուասէր թերթը կը պնդէ թէ ծանուցագրաց խեղաթիւրումը Ֆրանսացի Տիկնոջ մը գործն է, որ անուանարկ դիւանագիտաց ոմանց աջակցութեամբ գործած է, ճիզուիդական և լեհական կուսակցութեան հնարքներն ի գլուխ հանելու համար.—Այս նոր ձեւոյն տակ, եւս քան զեւս անհաւանելի կը դառնան «Պիզմարքեան յայտնութիւնք».

Սոֆիա, 8 դեկտ. Պուլկար գործակատար Պ. Վուլքովիչ իւր կառավարութեան խորհուրդ տուաւ առաջին վճարում մ'ընել Թուրքիոյ հատուցանելի տարեկան հարկին. Պ. Վուլքովիչ համոզուած է թէ այս վճարումը լինելուն պէս այլևս ո՛չ ոք կրնայ հարկադրել զԹուրքիա միջոցներ ձեռք առնուլ ընդդէմ այժմեան կառավարութեան, և յԱրեւ. Ռումէլի զօրք մտցանելու համար ռուս դիւանագիտութեան բոլոր ճգունք ի դերեւ պիտի ըլլան.

—Սոֆիա, 8 դեկտ. Աւազակութիւնը ջախջախելու համար յատուկ օրինական ծրագրի մը քննութեամբ կը զբաղի Սոպրանիէն. Եամպոլուէ ի Պուրկաս շինելի երկաթուղւոյն վերաբերեալ նախնական քննութեանց համար 15,000 ֆր. քուէարկեց Սոպրանիէն. Ֆէրտինանդ Իշխանուհին չուզեր իւր անձնական հարստութեամբ երաշխաւորել պուլկարական փոխառութիւն մը, մինչեւ որ իւր որդւոյն կացութիւնը վերջնապէս չհաստատուի.

—Բէլկրատ, 8 դեկտ. Պուլկար գաղթականաց պարագլուխները նոր գումարում մ'ըրին ի Բիրոդ, և երկարօրէն խորհրդակցեցան Ֆերտինանտ Իշխանը տապալելու միջոցներուն վրայ.

—Սոֆիա, 7 դեկտ. Պետժ դրամատարց խմբակն, որ պուլկար կառավարութեան հետ կը բանակցէր փոխառութեան մը համար, խզեց բանակցութիւնները, Պուլկարիոյ մէջ իշխանութեան անհաստատ վիճակին պատճառաւ.

—Թայմզ, յիշելով այն զրոյց թէ Սոֆիայի գեր-հիւպատոսը փողոցին մէջ Ֆերտինանտ Իշխանի առջեւէն անցեր է առանց գլխարկն հանելու և բարեւ տալու, հաւատ չընծայեր. զի չի կարծեր թէ Պիզմարք Իշխան այսպիսի կոշտ միջոցներու դիմէ իւր քաղաքական հայեացքներն յայտնելու համար. Բայց Թայմզ գոհացուցիչ չի գտներ Պուլկարիոյ վիճակն, և պուլկարական այժմեան դահլիճին կացութիւնն հաստատուն չի համարիր.

—Արեւելեան Ճեպընթաց կառախումբի (Օրիէնդ Էքսբրէս) ընկերութեան կողմէ պատուիրակ մը Սոֆիա եկեր է՝ Պուլկարիոյ հետ համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար, որպէս զի ընկերութիւնը Պուլկարիոյ մէջ ևս յատուկ կառախմբեր կարենայ բանեցնել ի դիւրութիւն ուղեւորաց.

Վիէննայի լրագիրք ոմանք կ'իմանան թէ Բ. Դուռը կը պահանջէ որ օսմ. պատուիրակի մը յանձնուի Սուէզի ջրանցքին միջազգային յանձնաժողովոյն նախագահութիւնը. Բ. Դուռը կ'առարկէ թէ եւրոպեան ամեն յանձնաժողովոյ կամ դեսպանախորհրդոյ մէջ նախագահութիւնը կը յանձնուի այն Տէրութեան ներկայացուցչին որոյ երկրին մէջ նիստ կ'ընէ այդ ժողով. Որովհետեւ Թուրքիա Եգիպտոսի գերիշխան Տէրութիւնն է, Թուրքիա պէտք է վայելէ զայս առանձնաշնորհում.

—Աւստրիոյ և Իտալիոյ միջեւ դեկտ. 7ին ստորագրեցաւ պայմանագիր մը, որով երկուց երկրաց միջեւ գտնուող առեւտրական դաշնագիրն՝ որոյ պայմանաժամը լրացած է՝ կը պաշտպանուի առժամանակեայ կերպիւ.

Քէնդըրպըրիի Արքեպիսկոպոսն Անգլիքան եկեղեցւոյ բոլոր եպիսկոպոսներուն (թուով 210) հրաւէր ուղղեց առաջիկայ տարւոյ յուլիս ամսուն մէջ եկեղեցական ընդհանուր ժողով կազմելու ի Լոնտոն, ի քննութիւն եկեղեցական շատ մը կարեւոր խնդիրներու, յորս կը յիշատակուին հետեւեալք.

Թէ ի՛նչ գործնական միջոցներ եկեղեցին կրնայ ձեռք առնուլ արբեցութեան, ընկերվարականութեան և գաղթականութեան կամ պանդխտութեան դէմ.

Թէ ընկերութեան այլ և այլ դասերուն մէջ կրօնային կրթութիւնն ի՛նչ եղանակաւ պէտք է աւանդուի.

Թէ Անգլիքան Եկեղեցին ի՛նչպիսի յարաբերութիւններ պէտք է ունենայ միւս Քրիստոնեայ Եկեղեցեաց հետ.

Նաեւ խնդիրք բազմակնութեան և ամուսնալուծութեան, ևն.

Փարիզ, 10 դեկտ. Բովանդակ արմատական կուսակցութիւնը կը բողոքէ Պ. Ֆալլիէռի նախարարապետութիւն ստանձնելուն դէմ, զոր կը նկատէ հետեւանք Պ. Ժիւլ Ֆերրիի կուսակցաց հնարքներուն. Արմատական լրագիրք կը յայտարարեն թէ Պ. Ֆալլիէռի կազմել ջանացած նախարարութիւնը չպիտի կրնայ ապրիլ.

⁂

Պ. Ֆալլիէռ, որ հրաժարեցաւ նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնէն, նախորդ նախարարութեան մէջ գտնուած էր իբրեւ ներքին գործոց և դատական գործոց նախարար, բայց պատեհական կուսակցութեան կը վերաբերի, և յայտնի է թէ Պ. Ժիւլ Ֆերրիի տնօրէնութեան ներքեւ գտնուող այս չափաւոր հանրապետական կուսակցութեան դէմ անհաշտ ատելութեամբ ոգեւորեալ է Պ. Քլէմանսոյի արմատական կուսակցութիւնն, իւր ծայրայեղ հետեւակներով. Պատեհականաց և ի մասնաւորի նոցա ազդապետին (Պ. Ժիւլ Ֆերրիի) դէմ սնուցեալ ծայրայեղ ատելութեանց հետեւանք էր անշուշտ սպանութեան փորձն որ եղաւ Պ. Ժիւլ Ֆերրիի դէմ, ինչպէս ընթերցողք տեղեկացան երեկի հեռագրերէն.

Մասսուայէ և Հռոմէ առնուած լրոց նայելով, Հապէշաց Յովհան Թագաւորը շատ դժնդակ վիճակի մէջ կը գտնուի. Իւր առջեւ ունի իտալեան բանակն, որ ի մօտոյ պիտի սկսի գործել Հապէշաց դէմ. Իւր մէկ կողմն վրայ է իւր հակառակորդ Շօայի Թագաւորն. իւր միւս կողմն վրայ, Մէհտիի բանակին Պագարք, Տէրվիշք, ի Կալլապաթ համախմբուելով, կը սպառնան արշաւել ի Հապէշաստան. Այսպէս երեք կողմէ վտանգեալ, Յովհան Թագաւորը չի գիտեր թէ իւր ո՛ր թշնամւոյն հետ մաքառի նախ և առաջ,

---

—)(12)—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՌՆԷՍԴ ՖԷՏՕ

ԾԱԼԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Այն գեղազուարճ գիշերներն յորս մեր միակ լոյսն էր աստեղց դողդոջուն պլպլումը բաց պատուհանին բարեխառն տերեւոց մէջտեղէն. այն սիրաբորբոք գիշերներն զորս կը խնկէր լերանց զեփիւռը, վարդից եւ յասմիկաց բոյրերով համակ տոգորեալ. լռութեան, յափշտակութեան, կրակոտ զգացմանց գիշերներն այն զորս կը վայելէինք երիտասարդ տիոց թալկացմամբք եւ թափով, թէեւ ուրիշ ծանրատաղտուկ ու մինաւորիկ գիշերներ յաջորդած են անոնց, ո՛հ, այն գիշերնե՛րն, հազար տարի ալ ապրիմ, չպիտի մոռնա՛մ զանոնք.

ԼԱ

Սակայն երբեմն աշխարհը կուգար բաժնել զմեզ իւր բռնաւորական պարտաւորութեամբք. Օրեր կային մանաւանդ յորս այցելութիւնք կը տեղային յամարանոցն. Մեծաւ մասամբ ազատասէր կամ բարձրաստիճան անձինք էին սոքա, տիեզերաց ամեն ազգերէն, որք Զուիցերիա կամ Իտալիա երթալու համար Էքս քաղաքէն անցած ատեն՝ պաշտաձեւ հակառակ կը համարէին չերթալ շողջունել զկոմսուհին. Ցայնժամ կը մղձկէի կը մռմռէի, որովհետեւ այդ անտարբերաց տուած ժամանակին ինձ նուիրեալ ժամերէն յափշտակութիւն մ'էր. Կոմսուհին այս դժպատեհութեանց կը համակերպէր այնպիսի անխռով խրախուսութեամբ որ զարմանքս կը շարժէր. Մինչդեռ սրտնեղութեամբ մէկ կողմ կը քաշուէի, սրահին մէկ անկիւնն ալպոմները թղթատել կեղծելով, նա սիրալիր մեծարանօք կ'ողջունէր իւր հիւրերն, այրերը ճաշի վար դնելով, կիներն եւ մանկամարդ աղջիկներն իւր կառքով պտտցնելով. Այդ ժամերուն բնաւ երբեք ուշադրութիւն չէր դարձներ ինձ. Իրաւ է թէ այս այցելուներն, որք այնքան տաղտուկ կը պատճառէին ինձ, կոմսուհւոյն լուրեր կուտային Բարիզի նկատմամբ, կը պատմէին այն բամբասանքներն որք իւր մեկնումէն ի վեր կը պտտէին իւր մի քանի մտերմաց վրայ, կը նկարագրէին վերջին նորելուկները, կը հաղորդէին մտակայ ամուսնութիւնները, փոքր թատրոնաց դերասանուհիներուն եւ ուրիշ քանի մը աղջկանց մասին շրջած զրոյցները, ձմրան համար պատրաստուող զբօսանքները, դեսպանատանց պաշտօնէութեան մէջ եղած փոփոխութիւններն. Ոմանք նմա կարդալ կուտային նամակներ Դրուվիլէն, Պատէնէն, Էմսէն, վերջապէս ամեն այն վայրերէն յորս ամրան հրատապ եղանակին մարդիկ կը փոխադրեն իրենց դատարկապորտութիւնը. Գրեթէ ամենքն ալ կը խօսէին նմա Դիօյան Իշխանին վրայ, ոմանք չարամիտ դիտաւորութեամբ, այլք սովորութեամբ, առանց ուշադրութիւն ընելու. Կը կարծէին թէ Իշխանն Էքս էր. Եկած չէ՞ր հոն. Ուրեմն ինչո՞ւ մեկնած էր. Այս հարցումներ տանջանաց կ'ենթարկէին զիս, այլ բնաւ անհանգիստ չէին ըներ զկոմսուհին. Այնքան տէր էր անձին որ Իշխանին վրայ կը խօսէր այնպէս բնական եղանակաւ որպէս պիտի խօսէր իւր ամուսնոյն վրայ.

ԼԲ

Երջանի՛կ էի. Ամպերն իսկ որք մերթ ընդ մերթ կը բարձրանային մեր մէ՛ջ, յաւ ևս կը շողացնէին, ընդ անհատին, մեր տարփանաց գեղածիծաղ երկինքը. Սակայն —մարդկային բնութիւնն անյագ է —կային օրեր ուր սիրտս տխրութեամբ կը համակուէր. Նուաստութեան պէս բան մը կուգար եղծանել ի ներքս ի յիս ապրող պատկերին սրբութիւնն, և յայնժամ տխրին մը Շալի վերայ կը մտածէի իբր անտարբեր մի որ ըստ բաղդի վերահասու եղած է նորա կենցաղոյն գաղտնեաց. Իշխանին պատճառաւ մնոր և իմ միջև տեղի ունեցած դէպքերուն յիշատակն, իւր նամակաց պատճառաւ զգացած սարսափս, որ հազիւ կ'արդարանար անմեղ յարաբերութեանց գոյութեամբ, այդ յարաբերութեանց մասին գոյացուցած համոզումս, և յայնժամ այդ օրինակ ընտրութեան մը վատթարութիւնն, այն գաղափարը թէ կոմսուհին անձնատուր եղած էր այդ անմիտ անբարոյական մարդուն՝ որ կնոջ մը անկումը արդարացնող ոչ մէկ բան ունէր յինքեան, այս ամենը կը ճմլէր սիրտս, կը նուաստացնէր վայելած գանձիս արժէքը. Մարդ անպատիժ չմնար երբ անգամ մը կ'սկսի վերլուծել ինչ ինչ տարփանքներ. Երբ անգամ մը սկսած է խորհրդածել այն խորախորհուրդ և խաւարին նիւթերուն վրայ որք կը կոչուին կին, [illegible], հոգին, որ իւր բնութեամբ կ'ախորժի ամեն ճշմարտութեան հետապօտութենէն, ալ չուզեր կանգ առնուլ իւր խուզարկութեան մէջ. Իշխանին վրայ մտածելը չէր բաւեր ինձ. քանի որ խորհրդածութեանցս թելադրիչ շարժառիթը կոմսուհին էր, իշխանին վրայ խորհելէ յետոյ անոր վրայ կը խորհէի. Եւ կը մտածէի թէ այդ կինն ո՛րքան գեղանի, ո՛րքան բարձրաստիճան էր ընտանեկան խնամութեամբք և հարստութեամբ, շատ շատ անձնատուր եղած էր ինձ. Իւր անձնատուութեան շարժառիթն իսկ կը թուէր ինձ ըլլալ առաւելապէս ազատակ կնոջ մը հպարտ երախտագիտութիւնը քան սէր. Եւ եթէ իմ տեղս ուրի՛շ մը յարմար ժամուն անդ գտնուէր եւ իրեն դարձնէ՛ր իւր նամակները... Այս մտածում կը տանջէր զիս. Ուրիշ մտածումներ ալ կուգային կը պաշարէին միտքս. Այդ կինը զոր հոգւոյս բոլոր զօրութեամբ կը պաշտէի, ամուսնացեալ էր. Իւր ամուսինն որքան ալ երեսի վրայ թողուր զնա, զնա և զաւակներն, անտեսութեան մը մէջ որ չէր կրնար արդարանալ ո՛չ իւր հիւանդութեամբ, ո՛չ ալ այն ազնուապետական անտարբերութեամբ որ ինչ ինչ մարդոց համար վայելչութեան ապացոյց մը կը համարուի, այսու հանդերձ կոմսուհին այդ մարդուն էր, եւ ինձ անձնատուր լինելով՝ կը խաբէր զնա. Այն պէտքը զոր բոլոր մարդիկ կ'զգան յարգելու իրենց սիրած կինն, որ շարժառիթն է ամենէն օրինաւոր հպարտութիւնն, այն դիւրըմբռնելի բաղձանքը տեսնելու սիրեցեալ կինն այնքան բարձրապատիւ հանրային կարծեաց մէջ որքան բարձրապատիւ է մեր իսկ սրտանց մէջ, երբեք գոհացուած չէր ի ներքս ի յիս. Այդ գունակ կնոջ մը վայելումն —որ ամեն մարդոց նախանձը պիտի շարժէր— կը զգուէր կը փայփայէր արժանապատուութիւնս, միանգամայն կը լրացնէր բղձանքներս. չէր գոհացներ խիղճս. Ցաճախ, տարօրինակ դառնութեամբ մը, եւ առանց կոմսուհին կասկածելու, Աստուա՛ծ իմ, կ'ըսէի ինքնին որ եթէ իմս հաւասար վիճակի մը մէջ ծնած լինէր նա, եթէ ե՛ս միայն լինէի իւր սիրոյն առարկայն, եթէ նորատի աղջիկ եղած ատենն առնուի զինքն եւ իրեն տայի անունս եւ սէրս, զիս տրտմեցնող խորհուրդներէն ոչ մին պիտի պաշարէր միտքս. ինչո՞ւ համար ամուսնութիւնը պիտի խանգարէր երջանկութիւնս. Դիւրամատո՛յց կանայք, ո՛րչափ ալ ըսեն, ո՛րչափ ալ ձեր ականջին պոռան սա ճշմարտութիւնը, դարձեալ քիչ է. ո՛րչափ ալ անկեղծութեամբ սիրեն զձեզ, ո՛րչափ ալ սիրուելու արժանի լինիք, ձեր ամուսնոյն դէմ ձեր տրտունջներն որքան ալ արդարացի ըլլան, երբ ձեր սիրահարը վայելէ ձեր անձն, դառն եւ տխուր բան մը, որ արհամարհանք չէ, այլ որ, յարատեւ, ի յայտ կուգայ թշնամանքի հեգնութեամբ, կը դրուէ ձեր սիրահարն, և այն մարդը զոր առաջին անգամ ձեր սրտին վրայ կը քաշէք արտասուագին, իւր թաքուն մտածութեամբ զոր երբեք ձեզ չպիտի յայտնէ փափկանկատութեամբ, կը պատմէ՛ ձեզ.

ԼԳ

Թո՛ղ թեթեւամիտ մարդիկ ներեն ինձ այս խորհրդածութիւններս. Կը խոստովանիմ որ չեն յարմարիր աշխարհային կենցաղին, այլ բնական էր որ ընէի զայնս. Կը խոստովանիմ նաև թէ չեն համաձայնիր պերճ ընկերութեան կենցաղոյն մտանակից լինելու անզուսպ բաղձանաց, որուն վրայ խօսեցայ պատմութեանս սկիզբն, երբ երիտասարդութեանս մտաւոր իրողութիւններէ մինչ Ձեմ ուզեր ո՛չ ուրանալ, ո՛չ ալ մեղմել ընթացքիս անպատշաճութիւնները. սա կ'ուզեմ միայն հաստատել թէ այս խորհրդածութիւնք վայելումէն առաջ միտքս ինկած չէին.

Այս խորհրդածութիւնք զարմանալի հետեւանք մ'ունեցան. Որպէս զի յաջս իմ արդարացուցիչ պատճառ մը գտնեմ մեր կապակցութեան, որոշեցի բարձրացնել կոմսուհւոյն հոգին եւ ազատել զնա այն նախապաշարութենէն յորում ինկած էր ցայն վայր. Տարօրինա՛կ հակասութիւնք խղճի. Կ'զգայի որ վատթար գործ մը կ'ընէի ուրիշի մը կինը վայելելով, եւ չկարենալով հրաժարիլ անկէ, բնազդաբար կը ջանայի փոխարինել իրեն պատճառած բարոյական վնասս.

(Շարունակելի)

և կը կենայ իւր բանակետղւոյն մէջ, յՃչանկի, ուր անգլիական կառավարութեան կողմէ ղրկուած դեսպանութիւնը պիտի գտնէ զինք՝ բարեխօսելու հաշտութեան համար ի մէջ Իտալիոյ և Հաբէշստանի։

Այս դեսպանութիւնն դժուարութիւն չպիտի կրէ իւր առաջարկներն ընդունել տալու, եթէ Հաբէշաց Թագաւորն իրօք այդչափ տագնապալից վիճակի մէջ է։ Բայց պէտք է յիշել թէ մէջտիական գունդերը բաւական ժամանակէ ի վեր կենդանութեան նշան տուած չունին, ու ո՛չ ևս երկիւղ կ'ազդեն։ Շոայի Թագաւորն ալ կրնայ յիշել թէ ութ տարի առաջ պարտուած լինելով, անպէս չարաչար յաղթուեցաւ Յովհան Թագաւորէն, որ հարկադրեցաւ իւր վզէն քար մը կապելով անոր ոտքն իյնալ և ներում խնդրել, որով մահու պատիժէն ազատեցաւ։

Յովհան Թագաւորն Անգլիացիներէն յաղթուած իւր նախորդին՝ Թէոդորոս Թագաւորին պէս վայրենիներու պարզ հրոսապետ մը չէ։ Երբ հաբէշական գահուն թեկնածու Մ'էր Քասայ անուն, հետեւեցաւ Լորտ Նէփիրի անգլիական բանակին՝ որ կը գործէր Թէոդորոս Թագաւորին դէմ, և եւրոպեան ռազմագիտութեան օրէնքներն այնպէս աղէկ ուսաւ, որ քիչ ետքը կրցաւ 12,000 զօրքով յաղթել իւր մէկ հակառակորդին 60,000 զօրաց, և 1875ին փճացուց եգիպտական բանակն ընդ հրամանատարութեամբ Առաքել պէյի, գողմակի շարժում մը կատարելով զինուորական արուեստին բոլոր կանոնաց համաձայն։ Յովհան Թագաւորին այս ռազմագիտական կարողութեան հետ ի հաշիւ պէտք է առնուլ երկրին դժուարութիւնն ուր Իտալացիք կ'առաջադրեն կռուիլ, ջրոյ նուազութիւնը, կլիմային խստութիւնը, բնիկ առաջնորդներու պակասութիւնն, և կը հասկցուի թէ Իտալացւոց գործը շատ դիւրին չէ, և Հաբէշք արհամարհելի թշնամի մը չեն։ (Թ–)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կրօնական Ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ընդ ատենապետութեամբ Դիմաքսեան Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոսի և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

1. Զմիւռնիոյ Ս. Առաջնորդը պատասխանած էր Կրօն. Ժողովոյ գրոյն ի մասին տեղւոյն գերեզմանատան ոսկերոտեաց փոխադրութեան խնդրոյն. Ժողովն անբաւական գտնելով այդ գիրն, որոշեց հրաւիրել Ն. Սրբազնութիւնն ի պատասխանատուութիւն.

2. Յատուկ պատգամաւորութեան մը ձեռամբ Ժողովոյ ներկայացաւ հանրագիր մը որ ստորագրուած էր մայրաքաղաքիս ազգայնոց ոմանց կողմէ և կը բողոքէր Զմիւռնիոյ գերեզմանատան մէջ մասին ոսկերոտեաց այլուր փոխադրութեան առթիւ հակառակ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ աւանդութեան եղած որոշման դէմ. Ժողովն ընդունելով պատգամաւորութիւնն, յորդորեց որ միամիտ լինին և վստահեցուց թէ Կրօն. Ժողովն արդէն կը գործէ պէտք եղածը.

3. Ժողովը նկատողութեան առնլով Վանայ Պատր. Փոխանորդ Գեր. Ալէաթճեան Սրբազանի մէկ գիրն, որով սրտաճմլիկ կերպիւ կը տեղեկագրէր տեղւոյն գիւղօրեայց հայոց թշուառ վիճակն յերեսաց սովու և թանկութեան, որոշեց գրել առ վանորայս որպէս զի ըստ կարի նպաստեն աղքատաց.

4. Կրօնական տեսուչ Սարաճեան Արժ. Յովսէփ վարդապետ իւր այցելութեանց տեղեկագիրը մատուցած լինելով, Ժողովն որոշեց յաջորդ նստին մէջ նկատողութեան առնուլ զայն.

Ժողովն որոշեց այսօր ժամը 6 ին յարտաքոյ նիստ գումարել ի Պատրիարքարան.

ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Երէկուան [illegible] մէջ կը կարդանք.

Զմիւռնիայէն կը հեռագրեն մեզ թէ այս կիւրակէ օր աղմկալի ցոյցեր տեղի ունեցեր են քաղաքին Հայոց եկեղեցւոյն մէջ պահանջելու համար տեղւոյն առաջնորդ Գեր. Մելքիսեդէկ եպիսկոպոսի հրաժարումը.

Ինչպէս այս աւուր Պաշտօնաթերթին յայտարարութեան ցուցակէն կ'երեւի, գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Զմիւռնիոյ ազգային երեւելի բարերար Վսեմ. Յովհաննէս էֆէնտի Սպարթալեան Իւլտըզի երկրորդ աստիճանն բարձրացած է.

Պ. Ռուփէն Պատոլեանեան Արեւելքի մէջ կը շարունակէ հրատարակել իւր Ուխտաւորի Նամակներն. Վերջին նամակին մէջ հետեւեալ լուրը կը կարդանք զոր իբր հետաքրքրական ինչ կը հաղորդենք, սպասելով Երուսաղէմէ գալիք տեղեկութեանց.

Պ. Պատոլեանեան կը գրէ թէ բարեպաշտ կին մը կը փափաքի եղեր իւր ունեցած հարստութիւնը կտակել Ս. Էջմիածնայ ճեմարանին կամ Հայաստանի մէջ ուրիշ կարեւոր հաստատութեան մը. սակայն Երուսաղեմայ վարդապետի մը խորհրդով որոշած է կտակել իւր հարստութիւնն Երուսաղեմի վանուցս.

Եւ այս նպատակաւ մեկնած է այս ամառ յԵրուսաղէմ կտակել կամ կտակի գումարն է եղեր երկու հարիւր յիսուն հազար լուղի, որ մեր հրապարակի գնով կ'ընէ 24,000 ոսկիէ աւելի.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Շքոտրայի կուսակալ անուանեցաւ նոյն նահանգի կուսակալի փոխանորդ Միւշիր Թահիր փաշա.

Իւլտըզի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Զմիւռնիոյ երեւելիներէն Սպարթալեան Վսեմ. Յովհաննէս էֆէնտիի.

Մալիւէի աստիճան՝ Ատրնի Նահանգին Իտարէի Ժողովոյ առաջին քարտուղարի օգնական Յովհաննէս Փէրիտ էֆէնտիի.

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Ատանայի կեդրոնական նախյ Հասան Հիւսնի էֆէնտիի և Պէյթ-Իւլ Մալ Գասամը Հիլմի էֆէնտիի.

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ որբերու վարչական Ժողովոյ առաջին քարտուղարի օգնական Շէրէֆէտտին էֆէնտիի և Տիգրանակերտի նահանգին երրորդ կարգի ոստիկան Ահմէտ էֆէնտիի.

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Րէժիի Պոլսոյ գործարանին մեքենագործ Պ. Լուիի.

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երէկի Սուրհանդակաւ առնուած եւրոպական լրագրաց մէջ կը գտնենք հետեւեալ տեղեկութիւններն ի մասին պուլկարական գործոց.

Սոֆիա, 6 դեկտ. (Ն. Տ.) — Սոպրանիէն քուէարկեց քանի մը յօդուածներ Թագաւորական խորհրդոյ օրէնքէն և շարունակեց ծրագրոյ վիճաբանութիւնը.

Ելմտացոյցի յանձնաժողովն ընդունեց Ներքին և Պատերազմական գործոց Նախարարութեանց ելմտացոյցերու գլուխները.

Սոֆիա, 6 դեկտ. — Պ. Մանդոֆ, ընդդիմադիր կուսակցութեան աջակցութեամբ, առաջարկութիւն մը ներկայացուցած էր Սոպրանիէին, խնդրելով որ ջնջուի Թագաւորական օրինաց այն յօդուածն որ կը վերաբերի յաւելուածական տուրքի. Յօդուածի ընթերցումէն և Պ. Ստամպուլոֆի բացատրութիւններէն յետոյ, Ժողովն ստուար մեծամասնութեամբ մերժեց վիճաբանիլ ներկայացեալ առաջարկին վրայ.

Սոֆիա, 8 դեկտ. — Եկզարքին նախորդ ներկայացուցիչ Տ. Կղեմէս այս առաւօտ մեկնեցաւ Սոֆիայէն ի Դըռնովա.

* *

Ստանտարտ կ'ըսէ թէ Պոլսոյ պաշտօնական շրջանակաց մէջ մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ ռուսական աղբիւրէ առնուած ինչ ինչ լրոց վրայ, որոցմէ կ'երեւի թէ ծանր դէպքեր կը պատրաստուին ի Պուլկարիա.

Այդ լրոց նայելով, պետական նոր հարուած մը տեղի պիտի ունենայ ի Սոֆիա յառաջիկայ գարունէն առաջ. այս նպատակաւ է եղեր որ Ֆէրտինանտին մ'Օրլէան իշխանուհին իւր որդւոյն քով գնացած է և յայնժամ միայն պիտի մեկնի անկից, երբ իրականութիւն գտնեն այժմ պուլկարական արքունեաց մէջ պատրաստուող խորհուրդք.

Ասոնք են ահա ռուսական աղբիւրէ առնուած լուրերն. Այսու հանդերձ, Ստանտարտ Սոֆիայէն ստացած իւր տեղեկութեանց յենլով կը հերքէ զայնս, վասնզի, կ'ըսէ, Ֆէրտինանտ իշխան և իւր կառավարութիւնը բոլորովին համոզուած են թէ Պուլկարիոյ փրկութիւնը կախում ունի Թուրքիոյ հետ բարւոք յարաբերութեանց պահպանումէն. Հետեւաբար Սոֆիայի մէջ պետական հարուած մը չպատրաստուելէ զատ, կը ջանան խոյս տալ ամեն այն պարագաներէ որք կրնան ցրտութիւն յառաջ բերել ընդմէջ Պուլկարիոյ և գերիշխան պետութեան.

Պ. ՎԱՆՏԸՐՊԻԼԴ

Պ. Վանտըրպիլդ, յառաջիկայ հինգշաբթի մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի յԱղէքսանդրիա և Գահիրէ այցելելէ յետոյ իւր ճամբորդութիւնը պիտի շարունակէ Եւրոպայի կողմը.

Ամերիկեան դեսպանին կողմէ ի պատիւ Պ. Վանտըրպիլդի վաղն իրիկուն տրուելիք հացկերոյթին ներկայ պիտի գտնուին նաեւ անգլիական և իտալական դեսպանք ու դեսպանուհիք և այլ երեւելիք.

Պ. Վանտըրպիլդ իւր խորին շնորհակալիքը կը յայտնէ Վեհ. Սուլթանի կողմէ իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած մեծարանաց ու հիւրասիրութեան ու մանաւանդ այն հոգածութեան համար որով Ն. Վեհափառութիւն ամեն օր յատուկ պաշտօնեաներ ղրկելով թէ՛ իրեն և թէ՛ իւր կնոջ ողջութիւնն հարցնել տալ կը բարեհաճէր.

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՔ

Ելմտացոյցի յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուելով վերստին խորհրդակցութեան սկսաւ. [illegible] կ'իմանայ թէ յանձնաժողովոյ այս նոր գումարման պատճառն է քննել Անտառաց ու Հանքաց գործերն և ի նորոյ հասութից աղբիւրներ որոնել, այս կէտերու վրայ խորհրդակցելով Անտառաց ու Հանքաց վարչութեան պաշտօնէից հետ.

—Դատական բարենորոգմանց յանձնաժողովն ևս երէկ ի նիստ գումարուելով նկատողութեան առաւ գաւառաց ոմանց դատական պաշտօնէից կողմէ եկած բողոքագրերն և խորհրդակցեցաւ Սուրիոյ դատարանաց բարենորոգման խնդրով. Յանձնաժողովը նոյնպէս նկատողութեան առաւ մէկ քանի դատարանաց միացման խնդիրն և քննեց Առեւտրական այն դատարաններն որք աւելորդ են.

ՊԱՐՈՆ ՏԸ ՀԻՐՇ

Պարոն տը Հիրշ՝ ընկերակցութեամբ Պ. Բիւլմանի, երէկ Բ. Դուռն երթալով երկարօրէն բանակցեցաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին հետ. Պարոն տը Հիրշ յետոյ Նորատունկեան Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտիի մօտ երթալով Ն. Վսեմութեան հետ քննեց այն գումարները զորս ծախսած էր երկաթուղեաց գծերու շինութեան առթիւ. Բանակցութիւնք այսօր ևս տեղի պիտի ունենան.

Այս խնդրոյն առթիւ վերջնական կարգադրութիւն մը կը յուսացուի ի մօտոյ, ըստ որում, կ'ըսէ Ստանտարտ, երկուստեք բաւական բարեփոխած են իրենց առարկութիւններ.

Անգլիական դեսպան Սըր Ու. Հուայթ նախընթաց օր Միսիրլի Պանդոյն երթալով, այցելութիւն տուաւ առ Պարոն տը Հիրշ.

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքը գետին մը նուիրած էր տեղական կառավարութեան. Վեհ. Սուլթանն՝ ի նշան իւր բարձր գոհունակութեան՝ ադամանդազարդ ոսկի ընչատուփ մը շնորհած է Ն. Սրբազնութեան.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Առեւտրական Լրաբերէն քաղուած)

Գործերն հետզհետէ ոգեւորութիւն կ'առնուն, սակայն հեռի են ստանալէ այն մղումը որուն կ'սպասուի սովորաբար տարւոյն այս եղանակին մէջ. Իբրաց այս կացութիւնը կը վերագրուի այն անստուգութեան որուն մատնուած է վաճառականութիւնը, քաղաքականութեան ընդհանրապէս անորոշ վիճակին պատճառաւ. Ռումէլիի գործոց վիճակն ալ ո՛չ նուազ արդիւնք կը լինի, իւր կարգին, գաւառաց հետ մեր գործառնութեանց սովորական ծաւալման, և յայտնի է թէ վաճառականութեան ինչպէս ուրիշ ամեն բանի մէջ, ո՛ր և է մէկ կողման խանգարումն ամբողջին հաւասարակշռութիւնը կը խանգարէ. Շաբթուս մէջ բաւական կանոնաւոր գործեր եղան Թիֆթիկի վրայ, որոց գիները քիչ մը բարձրացան. Ստորին տեսակները կը պակսին հրապարակի վրայ և առեւտուրք կատարուեցան ընտրելագոյն ապրանաց վրայ. Ինչպէս արդէն ծանուցինք նախորդ շաբթուան տեսութեան մէջ, լաւ հունձքեր գուշակուելուն պատճառաւ աֆիոնի գները քիչ մ'եւս իջան. Ալիւրի և ցորենի գներն ևս իջնելու վրայ են յորմէ հետէ կնքուեցաւ Թուրքօ-ռումանական առեւտրական դաշնագիրն. Նմանապէս այդ դաշնագրոյ կնքման հետեւանքն եղաւ լուբիայի գնոյն վրայ 100ին 20-25ի անկում մը.

Նախորդ շաբթուն վերջերն, օսմ. ոսկւոյ փոխանակութեան տարբերութիւնն աւելցաւ եւ այսօր իսկ 9 ու կէս ղրուշի պատկառելի թուոյն կը հասնի. Ասոր պատճառն այն է որ անընդհատ մէճիտիէ կը ղրկուի գաւառներէն, և գլխաւորաբար Իզմիրէն, ուր ոսկւոյ կը փոխանակեն զայնս. Գալով այս վերջին երեւոյթին, անոր շարժառիթն ևս փոխանակութեան համար պէտք եղածէն շատ աւելի առատ արծաթ դրամ գտնուիլն է. Օսմ. Պանքան անգամ մը փորձեց կասեցունել օսմ. ոսկւոյ տարբերութեան գնոյն հետզհետէ բարձրանալը, բաւական քանակութեամբ մէճիտիէ ժողվելով հրապարակէն, սակայն այս միջոց անկատար կերպիւ յաջողեցաւ, ըստ որում իրաց այս վիճակն յառաջ բերող բնական պատճառք յոյժ զօրաւոր են որոց դէմ դնել կարելի չէ տկար միջոցներով.

—Ռումանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Ֆէրէքիտ դեկտ. 1 ին (Ն. Տ.) խորհրդարանին մատուցեր է Թուրքիոյ հետ կնքեալ առեւտրական դաշնագրոյն վաւերացման համար պէտք եղած օրինական ծրագիրն.

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած լինելով, երէկ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին քով գնաց և Ն. բարձրութեան ինչ ինչ հրամաններն ստացաւ. Զիհնի փաշա յետոյ իւր պաշտօնատեղին դնաց.

—Կը յիշուի թէ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ Պ. Կալան Պաղտատ ղրկուած էր քննելու համար տեղւոյն ջուրի թումբերն որք աւրուած էին ջուրց յորդելովն. Պ. Կալան մայրաքաղաքս վերադարձած և կատարելի աշխատութեանց մասին տեղեկագիր մը պատրաստած էր զոր նախարարութիւնը քննելով Բ. Դրան հաղորդած էր. Արդ. Նախարարաց Խորհուրդն ևս իւր կողմէ խնդիրը քննելով ներկայացուցեր է Վեհ. Սուլթանին որ հրամայէր նորոգել այդ թումբերն, կատարուած քննութեանց համաձայն.

—Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան երկրաչափ Գէորգ էֆէնտի Ասլան, որ Իզմիր գացած էր Կէտիզի գետաբերանի մասին կատարուած աշխատութիւններ քննելու, երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս վերադարձաւ իւր քննութեանց տեղեկագիրը պատրաստելէ վերջ.

1889ի ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ինչպէս ծանուցինք նոյեմբեր 26 թուով, 1889ին ի Բարիզ հաստատելի Արուեստահանդիսի տնօրէն Պ. Ժորժ Պէրժէ նամակ մ'ուղղելով Առեւտրական Սենեկին՝ փափագ յայտնած էր որ Արուեստահանդիսին մէջ օսմանեան արտադրութիւնները ներկայացնող ճիւղ մը կազմակերպուի ի Կ. Պոլիս, ձեռամբ Առեւտր. Սենեկին.

Առեւտր. Սենեկի ժողովն իւր դեկտ. 8ի (Ն. Տ.) նստին մէջ ուշադրութեան առնլով Պ. Պէրժէի այս նամակն, իւր մէջէն յանձնաժողով մը կազմեց հետեւեալ անդամներէն, Արիստակէս էֆէնտի Ազարեան, նախագահ Սենեկին, Սիւլէյման Սիւպայի էֆէնտի, դեր նախագահ, Եորկի Քազանօվա էֆէնտի, Մանուկեան Սինեքերիմ էֆէնտի, Նէյ Ալիզատէ Հաճի Ահմէտ էֆէնտի և Պ. Սիւլիվան Միլ. Այս յանձնաժողով պաշտօն ունի Օսմ. կայս. Պանքայի տնօրէն Պ. Էմիլ Տըվօյի հետ խորհրդակցելով պէտք եղածը տնօրինել. Ի մօտոյ պիտի ծանուցանենք այս մասին կատարելի խորհրդակցութեանց արդիւնքն ինչպէս նաեւ այն միջոցներ որք ձեռք պիտի առնուին 1889ի Արուեստահանդիսին օսմանեան արտադրութիւններ ղրկող անձանց դիւրութիւն տալու նպատակաւ. (Առեւտր. Լրաբեր)

ԱՌՆԱՎՈՒՏ ԳԻՒՂԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՔ

Առնավուտ գիւղի հրկիզելոց համար կազմեալ նպաստամատոյց յանձնաժողովն այս կիրակի օր ժամ 8ին մինչեւ գիւղն երթալով Վսեմ. Միւզիրիս փաշայի տան մէջ ի նիստ գումարեցաւ եւ խորհրդակցեցաւ վրանի տակ բնակող հրկիզեալները զետեղել տասն-եօթ տանց մէջ որք Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ շինուած են. Վսեմ. Միւզիրիս փաշա եւ յանձնաժողովոյ անդամք քիչ յետոյ յունաց եկեղեցին գնացին ուր եպիսկոպոսն՝ զգեստաւորեալ՝ հանդիսաւոր աղօթք ըրաւ վասն կենաց եւ բարօրութեան Օգոստափառ Սուլթան Համիտ կայսեր. Ներկայ էին նաեւ Կավիլ փաշա, Պետական Խորհրդոյ անդամ Թօթիատի պէյ, Բոսթանճի Գարաթօտօրի էֆէնտի եւ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը որք յաւարտ աղօթից «Բատիշահըմ չօք եաշա» աղաղակեցին. Ներկայք յետոյ խմբովին Լուլթֆիյէ կոչուած թաղը գնացին ուր կառուցեալ են այդ տասն-եօթ տուներ. Անդ գիւղին մուխթարն յանուն թաղական խորհրդոյ ատենաբանութիւն մ'ընելով երախտագիտութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին կողմէ ի նպաստ հրկիզելոց եղած այսչափ շնորհաց համար եւ աւարտեց իւր խօսքը ջերմ բարեմաղթութիւններով. Յաւարտ բանախօսութեան, գիւղին վարժարանի աշակերտք, որք հինգ հարիւր չափ են, Վեհ. Սուլթանի անուան նուիրեալ երգ մը երգեցին. Յետոյ Միւզիրիս փաշա եւս բանախօսութիւն մ'ըրաւ եւ բոլոր ներկայք միաբերան գոչեցին «Բատիշահըմ չօք եաշա». Սոյն հանդէսը կատարուելէ վերջ, վրանի տակ բնակող վաթսուն երկու ընտանիքները նորակառոյց տանց մէջ զետեղուեցան եւ բանալիներն իրենց յանձնուեցան. Իբրեւ տան վարձ դրամական նպաստներ բաշխուեցան անոնց որք վարձակալ լինելով իրենց բնակած տունն այրած էր եւ վրանի տակ կը բնակէին ցարդ. Ներկայք ցրուեցան ժամը տասին.

Ֆրանսական դեսպան Մ. Մոնդէպէլլօ կոմսն որ իւր կնոջ ընդ առաջ գնացած էր ի Վառնա, կոմսուհւոյն հետ մայրաքաղաքս վերադարձաւ երէկ.

—Վճռաբեկ ատենի աղերսագրոց ճիւղին նախագահ Շէֆիք էֆէնտիի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի պաշտօն ունենալով պատրաստել վճռագրոց խմբագրութեան օրինական մէկ բանաձեւը. Սոյն յանձնաժողովոյ պիտի անդամակցին Պոլսոյ հուգուգի դատարանաց առաջին նախագահ Մէհմէտ էֆէնտի, Վճռաբեկ ատենի անդամ Ալի էֆէնտի և Վերաքննիչ ատենի հուգուգի ճիւղին անդամ Էմին էֆէնտի.

—Երէկ, երկուշաբթի, դեսպանաց ընդունելութեան օրն էր, սակայն Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը բացակայ լինելով, խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտի ընդունեց բոլոր դեսպաններն.

—Ֆրանսական և աւստրիական դեսպանք երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ.

—Ռուսական դեսպան Պ. տը Նէլիտոֆ երկու օրէ ի վեր անհանգիստ լինելով դուրս չելներ.

—Գարամուսալի գայմագամի փոխանորդ անուանեցաւ Սապանճայի միւտիր Հագգը պէյ.

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Նիկոմիդիոյ կայս. քէօշքն ի մօտոյ պիտի նորոգուի.

—Կրետէի կուսակալութիւնն անցեալ տարուան նման այս տարի ևս 50,000 ոսկւոյ փոխառութիւն մը ինքած է Զարիֆի և Նէկրոբոնտէի դրամատուններէն.

—Զրոյց եղած էր թէ Սիկիլիոյ (Իտալիա) մէջ վերստին քոլերա ծագած է, սակայն Բ. Դուռն հասած պաշտօնական տեղեկութիւնք կը հերքեն այդ զրոյցները.

—Կը հաստատեն թէ կայս. կառավարութիւնը մտադիր է օսմանեան ընկերութեան մը արտօնութիւն շնորհել Մուսուլի և Պասրայի միջեւ նաւարկութիւն հաստատելու.

—Սամսոնի ռուսական հիւպատոս Պ. Նիքօլա Նալէտոֆ Թաքովոյ պաշտօնանշան ստացեր է Սերպիոյ թագաւորին կողմէ.

—Քասապայի երկաթուղւոյ ընկերութիւնը բանակցութեան մէջ է կայս. կառավարութեան հետ՝ որպէս զի արտօնութիւն ստանայ յիշեալ գիծն երկարելու.

—Տագնապալը վերստին հրապարակ ելած է Բերայի ստորին թաղերէ ոմանց մէջ, գլխաւորաբար Թէփէ-Պաշիի պարտիզին վարի կողմը գտնուած աղքատ թաղին. Նոյնպէս ծաղիկ դէպքեր կը ծանուցուին Այնալը-Չէշմէի, Եէնի-Շէհիրի և Թաթավլայի կողմերն.

—Երէկ Կէլիպօլու ուղեւորեցաւ արքունի կալուածոց տնօրէններէն Ֆէրիտ պէյ.

—Բարձր. Շէյխ Իւլ-Իսլամի որդի Խալիտ պէյ, անդամ Պետական Խորհրդոյ Օրէնսդիր ճիւղին, մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ լինելով իւր պաշտօնատեղին չի յաճախեր.

—[illegible] լրագիրն կը պատմէ թէ Գարահիսարի Սանճագը գաւառակի շրջակայ գիւղերէն միոյն մէջ երկու սեռէ քան անձինք սունկ ուտելով մեռեր են.

—Տրապիզոնէն կը գրեն թէ Թօնիա գիւղին մէջ [illegible] կոչուած հիւանդութիւնը ծագած է ամսէ մ'ի վեր եւ քսանէ աւելի մահ պատճառեր է. Առողջապահական վարչութեան հրամանաւ, կուսակալը բժիշկ եւ դեղ ղրկեր է.

—Իզմիրի պէլճիքական հիւպատոսը մայրաքաղաքս եկաւ.

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ԳԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս կ'երեւի Լրագրոյս Գ. երեսին հրատարակեալ Ազդէ մը, կայս. Լիսէի թուրքերէն գեղագրութեան ուսուցիչ Իզզէթ էֆէնտի [illegible] անուամբ գեղագրութեան տետրակներ հրատարակած է, վեց մասի բաժնուած, որք մեծ դիւրութիւններ կ'ընծայեն թուրքերէն գեղագրութեան ուսանողաց. Այդ տետրակներ պատրաստուած են Օսմանեան Տպարանին մէջ, մեծ խնամով և ընտիր թուղթի վրայ. Վաճառման կեդրոնատեղին է յիշեալ տպարանի Գրատունն և իւրաքանչիւր տետրակի գինն է 30 փարա. Մեծաքանակ գնողաց համար 100 տետրակին վրայ 10 հատ ձրի կը տրուի.

Իզզէթ էֆէնտի հանրածանօթ է իբր առաջնակարգ գեղագիր եւ բազմարդիւն ուսուցիչ մը, որ Կալաթա-Սէրայի կայսերական վարժարանին մէջ հասուցած է ամեն ազգէ բազմաթիւ աշակերտներ. Յայտնի է թէ մայրաքաղաքիս և գաւառաց հայ վարժարանաց մէջ թուրք լեզուի ուսուցման մասնաւոր կարեւորութիւն կը տրուի, և թուրքերէն գեղագրութիւնը, բաղդատմամբ ուրիշ լեզուներու, կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ այդ լեզուի ուսուցման մէջ. Հետեւաբար Իզզէթ էֆէնտիի այս նոր հրատարակութիւնն առաջնակարգ կարեւորութիւն մ'ունի մեզ համար, ուստի կը յանձնարարեմք ազգային վարժարանաց տնօրինութեանց՝ ընդունիլ [illegible] գործածութիւնն ուսմից մեծապէս պիտի օգտին ամեն հայ ուսանողք.

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Պ. Գօգլէնի խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացնէ Un Parisien, թատերախաղ երեք արարուածով.

* *

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻ

Իտալական Օբերայի խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացնէ ԹՐՈՎԱԴՕՐԷ.

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Յառաջիկայ դեկտեմբեր 15 հինգշաբթի օր տեղի պիտի ունենայ Համպուրկի վիճակահանութիւնն որ կը բաղկանայ 93,000 թիւերէ որոց 46,500ն անպատճառ պիտի շահին.

Մէկ ութերրորդ տոմսի գինն է 1 1/2 ղրշ. ոսկեդրամ. Մէկ քառորդ տոմսի գինն է 25 ղրշ.

Առաջին Գլասի տոմսերէն ունենալ փափաքող անձինք գրասենեակս դիմելու են մինչեւ ուրբաթ երեկոյ. Շահող թիւերն հեռագրաւ կը հասնին շաբաթ առաւօտ.

Ժ. Տ. ՄԱՆԷԹԹՕՅ
Ղալաթիա, Գօմիսիօն խան, թիւ 8
1193 1—2

ՎՐԻՊԱԿ.—Մեր երէկի թուոյ հրատարակեալ յօդուածին մէջ ի մասին Անկիւրան Եկեղեցւոյն ի Կիլիկիա, բոլոր «Ազգապահեանները» պէտք է կարդալ «Աջապահեան».

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզ, 11 դեկտ.

Հանրապետութեան նախագահն ելեւմտից նախկին նախարար Պ. Դիրարի յանձնեց նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը.

Բարիզ, 12 դեկտ.

Պ. Դիրար չկարենալով կազմել նախարարութիւնը, կը կարծուի թէ Հանրապետութեան նախագահը պիտի կոչէ զՊ. Ֆլոքէ.

Պերլին, 11 դեկտ.

Պիզմարք իշխան անհանգիստ է.

Բարիզ, 11 դեկտ.

Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի վիճակը գոհացուցիչ է. սակայն բացարձակ հանգիստ հրամայուած է.

ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզ, 13 դեկտ.

Պ. Դիրար (Ծերակոյտի անդամ, նախկին կառավարիչ Ալճերիայի, նախկին ելեւմտից նախարար), իւր միտքը փոխելով, նախարարութիւնը կազմեց հետեւեալ կերպով.

Պ. Դիրար, նախարարապետ և նախարար ելեւմտից.
Պ. Ֆլուրէնս, նախարար արտաքին գործոց.
Պ. Ֆալիէռ, դատական գործոց.
Պ. Սարիէն ներքին գործոց.
Պ. Ֆէյ, հանրային կրթութեան.
Պ. տը Մահի, ծովային գործոց.
Զօր. Լօժրօ, պատերազմական գործոց.
Պ. Լուպէ, հանրօգուտ շինութեանց.
Պ. Տօդրէմ, վաճառականութեան և ճարտարարուեստից.
Պ. Վիէտ, երկրագործութեան.

Իսմայիլիա, 11 դեկտ.

Նոյ. 21էն մինչեւ 30՝ Սուէզի ջրանցքէն անցնող նաւուց թիւն է 77 և տասնօրեայ հասոյթն 1,420,000 Ֆրանք.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 1 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	111 1/8
3 » » » (վճռկնին)	110 3/4
3 Բարիզի » (պանքայի)	22 80
3 » » » (վճռկնին)	22 37 1/2

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

			Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց.)	Սերի Գ.	կ.	15 19
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	»	15 19
Բերայի մէջ	»	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	»	15 23
Բարձրագոյն գին	»	»	15 25
Նուազագոյն »	»	»	15 23
Կէս օրին	»	»	15 25

ԽՈՒԹԻՒՂՐԱՃԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	35 35
Այս առաւօտ	35 38
Կէս օր	35 38

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն 1858) » 1862)		Սերի		24
» 1860) » 1863) » 1872)	Բ	»		14 20
» 1865) » 1869) » 1873)		»	Օ.	15 25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		4 10
Քրէտի Ժէնէրալ	Գ. կ. Օսմ.	»	6 32
Պանք տը Գօնս	»	»	6 15
Յօս. Շիմէն է փոլէօր	»	»	3 35
Թրամուէյ	»	»	352 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.		34 7/8
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»		—
[illegible]	»		112

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 38
Անգլիական ոսկի	»	110 38
Բօլ Իմպէրիալ	»	90 28
[illegible]	»	51 27
Ռուպլի թղթադրամ	»	40
» արծաթ	»	74
Ֆիօրին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	109 17
Վեցնոց	»	103 30
Հինգնոց	»	103 30
Մէթալիք	»	100
Թասֆիէ	»	16 5

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 12 դեկտ. ժամ 5 վայր. 15 երկվ.

Անգլ. քօնսօլիտէ				101 13/16
Օսմ.	»	Սերի Դ.	բացուեցաւ	14 1/16
»	»	»	գոցուեցաւ	14 1/16
»	»	»	Ա.	24 1/2
»	»	»	Բ.	14 1/2
»	»	»	Գ.	13 7/8
Օթօման 1871				73

Փոխառութիւն 1877	86	
Պանք Օթօման	10	1/2
Ռուսական փոխառ. 1873	93	3/4
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	74	1/4
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	98	3/4
Քայրօ Սանիէ	70	3/4
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	94	1/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %	—	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	536

Վիէննա, 12 դեկտ. ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126	45
Օսմանեան երկաթուղի	16	50

Բարիզ, 12 դեկտ. ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	107	95
» » 3 %	82	65
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	14	25
» » » գոցուեցաւ	14	40
» » » Բ.	14	30
» » » Գ.	14	25
Օսմանեան երկաթուղի	34	75
» Բէժիի բաժնեթուղթք	—	—
Պանք Օթօման	514	37 1/2
Գրետի Լիոնէ	573	75
» Ֆօնսիէ	1417	50
Բաժնետոմս Լիոնի	1255	
Սուէզի Ջրանցք	2092	50
Ռուսական 5 % 1877 ի	101	3/4
Իտալական Ռանթ	97	75
Սպանիական (արտաքին)	68	
Եգիպտական միացեալ	377	50
Բրիօրիթէ Թիւրք	362	50
5 % Հելլենական	374	37 1/2
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	34

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 12 դեկտ. ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	—	—
Օսմանեան քօնսօլիտէ	14	35
Եգիպտական	377	50

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԵՐԵՒԱՆ, 14/26 Նոյեմ.

Վեհ. Կաթողիկոսի օծման տարեդարձը կատարուեցաւ երեքշաբթի 11 Նոյեմբեր, սովորական հանդիսութիւններով։ Երկուշաբթի երեկոյին տեղի ունեցաւ Կաթողիկոսի էջն յեկեղեցի թափօրական հանդէսով։ Վեհարանի դուռը տաճարին արեւմուտքն է, և անտի մինչեւ ցդուռն տաճարին կը քալէ թափօրը։ Ճեմարանի աշակերտներէն մի մասն իրենց սեւ վերարկուներով առաջին չարքեր կը կազմեն երկու կողմէն, իսկ երգեցող աշակերտք շապիկներով ներքին ու [illegible] երկու չարքեր կը կազմեն։ Ասոնց ետեւէն կուգան երկու չարք կազմող չուրջառաւոր վարդապետներ և եպիսկոպոսներ. իսկ ի մէջ նոցա երկու խաչվառներ, չորս խաչալէմներ, երկու մոմակալ լապտերներ, զորս կը բռնեն շապկազգեստ աշակերտք. յետոյ չորս բուրվառակիր սարկաւագներ զգեստաւորեալ։ Դարձեալ շապկազգեստ աշակերտներէն երկուք կը տանին հայրապետական քօղը, չորսը կը բռնեն ամպհովանիի ձողերը և չորս եւս քշոցաւորք են։ Հովուական գաւազանները կը տանէին չուրջառազգեստ Եղիշէ և Եղիա վարդապետները, իսկ հայրապետական գաւազանը կը տանէր Սահակ վարդապետը. Կաթողիկոսը միւռն և չուրջառ զգեցաւ Վեհարանի դուռը, լուսարարապետ Երեմիա Եպիսկոպոսի ձեռամբ։ Հրաշափառ և [illegible] երգեցողութեամբ մտաւ թափօրն ի տաճարն. Կաթողիկոսը լուսարարապետին հետ փոխ առ փոխ զրուցեց [illegible] սաղմոսը, և ի մէջ [illegible] և [illegible] աղօթքներով փակեցաւ Կաթողիկոսի հանդիսաւոր ի տաճարն իջնելը կոչուած մասը, որ ամեն հանդիսութեանց նախատօներուն նոյն ձեւով կը կատարուի։

Երեկոյեան ժամը զրուցուեցաւ յատենի ամբողջ [illegible] կարգով. Նոյն կարգն կատարուեցաւ երեքշաբթի աւուր բովանդակ ժամերգութեանց մէջ ի տեղի աւուր պատշաճին, ինչպէս Մայր Աթոռոյ հնաւանդ սովորութիւնն է։

Ժամերգութենէ յետոյ տեղի ունեցաւ կաթողիկոսի համար մաղթանքն, ըստ ձեւոյն յօրինելոյ ի Սիմէոն կաթողիկոսէ։ Միաբանութեան եպիսկոպոսներ և վարդապետներ փիլոններով կը շարուին վեհարանի ներքին բակին մէջ, երգեցող աշակերտք վերարկուներով ի մէջնավայրի, ճեմարանի ուսուցիչք և ուսանող մարմինն յաջմէ, և Սինոդի և վանուց պաշտօնեայք ի ձախմէ, և ժողովուրդն միաբանից ետեւը. Ժամու մը չափ կը տեւեն երգերն ու քարոզներն զորս ամբողջապէս կը կատարեն երգեցող աշակերտք, իսկ միւսները լուռ ունկնդիրներ են միայն. Այդ արարողութիւնն ալ կը կրկնուի նոյն ձեւով բոլոր կաթողիկոսական կամ [illegible] հանդէսներուն։

Մաղթանքէն յետոյ կարգը եկաւ ընդունելութեանց։ Առաջին ընդունուած խումբը եղաւ Միաբանութիւնն, զոր կը կազմէին երկու արքեպիսկոպոսներ, ինն եպիսկոպոսներ, տասն ութ վարդապետներ, երեք սարկաւագներ եւ երեք դպիրներ։ Երկրորդ խումբը կազմեցին ճեմարանի տեսուչն, ուսուցիչք, վերակացուք, բժիշկ, մատակարար, լսարանաց ուսանողք և դասարանաց աշակերտք։ Այս խումբի ընդունելութեան պահուն երրորդ լսարանի ուսանող Սէթ Ցարութիւնեան գրաբար ուղերձ մը կարդաց և երգեցողք Կաթողիկոսի յատուկ երգը նուագեցին։ Երրորդ խումբը Վաղարշապատու երկսեռ վարժարանի վարժապետներէ և վարժուհիներէ և աշակերտներէ կազմուած է, Սոցա ընդունելութեան պահուն վարժապետ Լեւոն Ասլանեան աշխարհաբար ուղերձ մը կարդաց։ Չորրորդ խումբը կազմեցին Սինոդի եւ Վանուց պաշտօնեայք։ Հետեւեցաւ Վաղարշապատու գաւառի կառավարիչն իւր պաշտօնակալներով և ժողովրդեան գլխաւորներով։ Վերջին ընդունելութիւնը տրուեցաւ գիւղերէ եկող կամ զանազան պատճառներով եկած գտնուող անձանց։ Սոցա ամենեցուն Կաթողիկոսն յայտնեց և ազգաւ խօսքեր ուղղեց և օրհնելով արձակեց։

Պատարագը ճաշու ժամուն կատարուեցաւ Վեհափառ կաթողիկոսի ներկայութեամբ և ժամարարն էր Մամբրէ եպիսկոպոս Սանասարեան։

Ճաշն հասարակաց սեղանատան մէջ տրուեցաւ բոլոր միաբանից, ուսուցչաց, աշակերտաց և հիւրոց միանգամայն պարտ ու պատշաճ առատութեամբ և փայլչութեամբ։ Սեղանի վերայ օրուան հանդիսի վերաբերմամբ ճառ մը խօսելու և բաժակներ առաջարկելու պաշտօնն Օրմանեան Մաղաքիա եպիսկոպոսին յանձնուած էր։ Երեւանէն եկած զինուորական նուագախումբը կը նուագէր մեծ բակին մէջ։

Երեկոյեան ժամը պարզ կերպով կատարուեցաւ, իսկ գիշերն էջմիածնայ մեծ բակը չուրջանակի լապտերներով լուսաւորուած էր. կաթողիկէին ճակատը կը կարդացուէին Կեցցէ Տ. Տ. Մակար Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց խօսքերը լուսաւոր տառերով. յաջմէ կաթողիկէին նոյն կերպով Ս. Էջ Միածին [illegible], և ի ձախմէ Աղէքսանդր [illegible] լուսաւոր վերտառութիւնները։ Իսկ աշակերտք կը նուագէին և ժողովուրդն խնդայ էր ի տես։

— Էջմիածնայ կամ Վաղարշապատու շրջանակի [illegible] գիւղօրէից նոր զինուորագրելոց վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ Նոյեմ. 1 և 2 և 3 օրերուն մէջ. Թէպէտ ժողովուրդն փոքր ցուցմունքներ ընել փորձեց, այլ գործն լրացաւ խաղաղութեամբ։ Երեք հարիւրի չափ արձանագրեալ քսան և մէկ տարեկան երիտասարդներէն միայն քսան ութ հատ զինուոր առնուեցան, և ուրախութեանց և ցնծութեանց ձայներով և չիչերու և բոժոժներու [illegible] յղուեցան նոյեմբերի 4 ին Ամարաթի զօրանոցը, մերձ յԵրեւան։ Ուրիշ շրջանակներու մէջ նոյնը կը կատարուի հետզհետէ և քսան աւուր մէջ բովանդակ Կովկասի զինուորակոչն պիտի աւարտի։ Երեւանի գաւառի հայերը զատ գունդ պիտի կազմեն, և իրենց շատ դիւրութիւններ և շնորհներ կը ցուցուին մինչեւ ցայժմ։

— Էջմիածնայ Սինոդի պրօկուրօր Պ. Նիկողայոս Տ. Ցովսէփեանցի դուստրն Վիրգինէ, էջմիածնայ գաւառի կառավարիչ Պ. Գէորգ Խանազեանցի որդւոյ Պ. Աղամի հետ պսակուեցաւ կաթողիկոսական հանդիսին գիշերը։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՍԵԼԱՆԻԿ, 23 Նոյեմբեր

Թուականէս իբր երկու տարի առաջ քաղաքիս մէջ աժամանակեայ Մատուռ մի հաստատուած ըլլալու բերկրալիթ լուրն Արեւելք միջոցաւ ընդհանուր հայութեան հաղորդելու առիթն ունեցած էի. Այժմ տխրութեամբ կը ծանուցանենք թէ ցաւալի իրողութիւններ խրունելք կուգան մեզ ըսելու թէ, տեղւոյս ազգային Մատրան մատակարարութիւնն անհնարին դժուարութեանց մատնուած է, ազգային պատւոյ խարիսխն եղող Ս. Մատրան պայծառ հորիզոնը մութ ամպեր ծածկած կ'սպառնան նորա նորածիլ լոյսը խափանել. ազգային պատւոյ զգացում ունեցող ոչ մէկ հայ կրնայ անտարբեր աչօք դիտել զայս աննախանձելի կացութիւն որոյ հետեւանօք կրնայ անխուսափելի մի վտանգ ծագիլ ազգային պատւոյն, ի շնորհս և ի նախատինս կարգ մը աղաներու ու էֆէնտիներու եսական և այլ կոյր որք առանց պատճառի կամ երբեմն անհիմն առարկութիւններով իրենց նուիրական պարտքեր վճարելու անփոյթ միամիտներու ալ վատ օրինակ կ'ըլլան իւրեանց պարտուց վճարման անփոյթ լինելու։ Թուականէս երկու և կէս տարւոյ չափ առաջ տեղւոյս գրեթէ բոլոր հայ գաղթականութիւնը մի կիրակի օր ժողոված էր Մեծաշուք Բուշալեան էֆէնտիի բնակարանն, յատուկ հրաւիրանօք նորին մեծութեան, ի խորհրդակցութիւն հաստատման Ս. Մատրան. մեծ էր այն աւուր ոգեւորութիւնն որով համակուած էին ամենեքին անխտիր. այն օր ընդհանուրին համաձայն հաւանութեամբ որոշուեցաւ որ ամեն հայ ըստ կարողութեան իւրում մի ամսաթօշակ վճարէ վասն մատակարարութեան Մատրան. հետեւաբար ամեն ոք ուրոյն ուրոյն ինքնայօժար կամօք ըստորագրեց մի գումար իբր ուզած քանակութեամբ։ Այս ոգեւորեալ վիճակ ժամանակ մը գրեթէ անայլայլ ընթանալէ յետոյ սկսաւ քիչ քիչ կաղալ, և վերջապէս եթէ յրաց վիճակն այսպէս ընթանայ, տխուր մի հակապատկեր տեսնելու դատապարտուելիս անխուսափելի է։ Խումբ մը աղաներ ու էֆէնտիներ ինքզինքնին ջերմ ազգասէրներ ցոյց տալու տենչանօք մեծ գումարներ ստորագրեցին ինքնայօժար, սակայն շատ կանուխ ձանձրացան ու քիչ ժամանակ ետք սկսան տակաւ առ տակաւ զեղչել իւրեանց ամսաթօշակներ, այլ առաւ ալ գոհ չեղան ու վերջերս իրենց բուն ներքին թոյնը դուրս ժայթքեցին. սոցանէ ոմանք անխղճաբար բացարձակապէս յայտարարած են Պատ. Հոգաբարձութեան թէ այլ եւս չպիտի վճարեն ամսաթօշակ, ոմանք ալ վճարումնին դադրեցնելու սպառնալիք կ'ընեն, ու ոմանք ալ թէեւ պիտի վճարենք կ'ըսեն, սակայն կ'երեւի թէ բնաւ կամք չունին վճարելու. աւելի ցաւալին այն է որ այս կեղծ ազգասէր էֆէնտիներէն ոմանք ալ Պատ. Հոգաբարձութեան անդամ էին և դուրս ալ գտնուին։

Սոքա իրենց այս անվայել ընթացքով եթէ մատուռը փակել տալու յոխ նպատակն ունին իրենց դիմակին ներքեւ, հիմնաւոր պատճառներ ունինք թէ ցորչափ Ս. Մատրան ճշմարիտ բարերար Մեծաշուք Գրիգոր էֆ. Բուշալեան գործին գլուխը կը գտնուի իբր անկեղծ ազգասէր համախոհներու հետ, նոքա ամենեւին չպիտի յաջողին իրենց նպատակին հասնելով իրենց փափաքած գլխական հրճուանքը վայելել. Յիշեալ էֆէնտիներէն մէկն ալ որ իբր նըդամանեայ մէջ ամենէն հոյակապ հանդիսացած է իր խօսելի անցեալով ու ներկայով, և ինքզինք ազգին անձնուէր անհատներու ամենէն ջերմագոյնը ցուցնելով մինչեւ անգամ տեղւոյս նորակազմ ընթերցասիրաց և դպրոց ընկերութեան ատենապետ ըլլալու ալ յաջողած էր, ընկերութեան վճարելի 20 փարայի շաբաթական բաժնեգինն իսկ սկիզբէն ի վեր անվճար թողլու անխնութիւնն ալ գործած է. Մատրան ամսաթօշակ ալ չի վճարեր։

— Այստեղ այժմ շուկաներու, զբօսարաններու ու տուներու մէջ և այլ տեղեր ընդհանուր խօսակցութեան առարկայն երկաթուղեաց միացման խօսքն է. երկաթուղւոյն գիծերն աւարտեր է, երկաթուղին պիտի միանայ եւայլն, ահա այս է Սելանիկցւոյ բերնէն ելած շշուկն։ Եւրոպական Թուրքիոյ ոստանն համարուող այս գլխաւոր քաղաք որ հիանալի ոստումներով կը յառաջխաղայ վաճառականութեան, հարստութեան, լեզուագիտութեան և այլ շատ բաներու մէջ, առաջիկայն տեղի ունենալիք երկաթուղեաց միացմամբ ամենեւին տարակոյս չկայ թէ յառաջդիմութեան ընթացքն արշաւասոյր պիտի լինի յայնժամ։ Եթէ հարցնենք թէ հայերն ի՞նչ բաժին ունին այս զարգացման մէջ, պատասխանը տխուր է։ Հայք ոչ միայն զարգացման մէջ բաժին չունենին, այլ անցեալոյն մէջ իրենց անհեռատեսութեան հետեւանօք՝ այսօր ուրիշ ազգաց յառաջդիմութեան ոտքին հեղեղին մէջ դեգերես կը խեղդուին . . .

— Տեղւոյս հայ գաղթականութեան հոգեւոր հովիւ Արժ. Տ. Արիստակէս Հայրն ըստ իւր կամաց հրաժարելով Կ. Պոլիս մեկնելուն, Ն. Արժանապատուութիւն յաջորդած է Սէօլէգզի Արժ. Տ. Արսէն քահանայն, ըստ խնդրանաց հայ գաղթականութեան քաղաքիս և յատուկ արտօնութեամբ Ազգ. Պատրիարքարանի։

— Մեր ազգային դերասանապետ Պ. Պէնկլեան էֆէնտիի և գուսանախմբութեան արտօնատէր Մեծ. Մելքեան էֆէնտիի ընկերակցութեան յարգելի խումբը շաբթուս մէջ հոս հասաւ, դերասան և դերասանուհի իբր 30 հոգւոյ չափ. Թուրքերէն լեզուաւ ներկայացուցմունքներ սկսան տալ ի Թատրոն Փրանսական. առաջին դերասանուհիներն են տիկին Սիրանոյշ, Օր. Դարանգեան և Տիկին Փօհարիկ. Անդրանիկ ներկայացումը տուին 23/5 դեկտ. շաբաթ իրիկուն Լէօլէօլէծի Հօր Հօր աղա անուն «օբերա պուֆ»ով. ներկայացումը խիստ փառաւոր եղաւ եւ բազմութիւնն ալ այնքան ստուարաթիւ որ թատերասէր հասարակութենէն մաս մ'ալ ստիպուեցաւ ետ դառնալ տեղ չգտնելուն պատճառաւ։

— Հանրօգուտ շինութեանց նախարարին կողմանէ Վսեմ. Խայրի պէյ անցեալ շաբթու մէջ աստ ժամանած, և տեղւոյս ոստիկանական երկրաչափ Մեծ. Խորասանեան էֆէնտիի և տեղւոյս կայս. քօմիսէր Վսեմ. Խայրի էֆէնտիի ընկերակցութեամբ Իւսկիւբ երթալով միացման գծի կամուրջները քննած և լաւ վիճակի մէջ գտածնին ստուգելէ վերջ, այժմ վերադարձած են ի քաղաքս, և հետեւաբար յառաջիկայ կ'երակէ Խայրի պէյ Պոլիս պիտի մեկնի. Իւսկիւբէն մինչեւ Վրանիա շինուած երկաթուղեաց պահպանութեան և ի հարկին նորոգութեան համար ամսական 30,000 փրանքի վճարմամբ յանձնուած է ընկերութեան մը։

ԱՐՏԱԽԱԱԶԴ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ԱԲԲԱՀԱՅՐՆ

Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

— Ուրեմն, Սրբազան Հայր, կը լսեմ թէ չէք մոռնար և կը յիշէք նաև Մխիթարեան Միաբանութիւնն որ մօտ երկու դար է կ'աշխատի ազգին համար։

Մխիթարեանց Աբբահայրն այս խօսքերով կ'ըսէր մնաք բարեաւ մեր Ս. Պատրիարքին որոյ այցելութեան եկած էր. Տեսակցութեան միջոցին ակնարկութիւն մը չէր եղած Ս. Ղազարու վանքի մասին, և Աբբահայրն, ապշած մի քիչ, կը յիշեցնէր Մխիթարեանց գոյութիւնն. Նոյն ինքն Աբբահօր նախաձեռնութեամբն էր որ մեր Պատրիարքարանէն բարի եկարի այցելու մը գնաց իրեն. Իգնատիոս Արքեպիսկոպոս կը մտածէր թէ՝ Մխիթարեանց Աբբայ մը վերադառնալով Պոլսէն ի Վենետիկ առանց տեսած լինելու Հայոց Պատրիարքն, պիտի նմանէր, քիչ թէ շատ, ուխտաւորի մը որ Երուսաղէմ կ'երթայ և ի հայրենիս դարձին կ'ըսէ թէ չէ տեսած Քրիստոսի գերեզմանը։

Պէտք է խոստովանիլ որ թէ՝ մեր Պատրիարքարանն և թէ Հայ ընկերութիւնը շատ ջերմ ընդունելութիւն մը չըրին Մխիթարեանց Աբբային. Եթէ այս անհերքելի ստուգութեան բարեմիտ մեկնութիւն մը ուզենք տալ, պիտի ըսենք թէ քաղաքականութիւն ըրինք և չուզեցինք որ Իգնատիոս Սրբազան ենթարկուի ի Հռոմ հայասիրութեան ծանր ամբաստանութեան. արդէն Վատիկան մեծ «համարում» չունէր այդ եպիսկոպոսի կրօնամոլութեան մասին, երբ պարզ վարդապետ էր նա. Հաւանօրէն նորա Աբբայութիւնն հանդիպէր ծանր արգելքներու, եթէ Ս. Ղազարու միաբաններու մէջէն կարելի լինէր գտնել, վանահայր ընտրելու համար, մի ջերմ կրօնամոլ անդրալեռնական,—ինչ որ հեշտ գործ մը չէր, և գրեթէ անկարելի։

Այս բարեմիտ մեկնութիւնը տալով հանդերձ չվարանինք ըսել որ Իգնատիոս եպիսկոպոս եկաւ ի Պոլիս այնպիսի ժամանակի մը, յորում ազգային անձնասիրութիւնը վիրաւորուած, ազգային խիղճը վրդովուած ի շնորհս Հռոմէական Հայոց կղերի մի մասին, սեւ շղարշը համազօրն ոգւոյ մը դրօշակը կը համարուի. Հարկ է ըսել թէ Մխիթարեանց ոգին ուրիշ գոյն ունի. բայց ի՞նչ կրնանք ընել. երբ սրտերը վիրաւորուած են դառնապէս, միտքն ու տրամաբանութիւնը պահ մը կը կորսնցնեն իրենց իշխանութիւնը. բնական օրէնք մ'է այս որոյ խուսափում չըլլար Հայոց համար. Միայն թէ այս առթիւ Մխիթարեանք, որք Աստուածաշունչը լաւ գիտեն, կրնան միանգամ եւս վաւերացնել աղօթի և ակւաններու պատգամի ճշմարտութիւնը։

Եւ սակայն եթէ «համակրելի աբբայն»—l'abbé sympathique—ինչպէս մկրտած են Իգնատիոս Արքեպիսկոպոսն զնա ի մօտոյ ճանաչողներն, աւելի ընդարձակ յարաբերութիւններ ունենար մեր շրջանակներու հետ, լաւ տպաւորութիւն պիտի թողուր և լաւ տպաւորութիւն մը պիտի տանէր. Միանգամայն խորհրդածելու շատ առարկաներ պիտի ունենար. Ի հարկէ մեծ հրճուանք մ'էր իրեն համար տեսնել թէ հայերէն լեզուն գիտցող ամէն ոք իւր գրասեղանին վրայ ունի գիրք մը «ի Վենետիկ տպագրեալ», և ամէն տան, ամէն դպրոցի մէջ ժողովրդական եղան Վենետկոյ Մխիթարեանց անունը. Բայց կարելի չէ՞ ըսել որ հետզհետէ այդ անունն այլ եւս այնքան յաճախ չհնչեր մեր նոր սերունդի ականջներուն. պիտի ըսէինք թէ Մխիթարեանց վանքն իւր անցելոյն յիշատակներովը կ'ապրի ազգին մէջ, եթէ Ալիշանի մը մեծ անունն ամէն օր ասպարափակ հովանի մը չլինէր իւր վրայ. Նոր զգացումներ, նոր պէտքեր ունինք, ի՞նչ կ'ընէ Ս. Ղազար զանոնք եւս գոհացնելու համար. Մխիթարեան միաբանութիւնը «սուրբ միաբանութիւն» մը չէ, այլ գրական միաբանութիւն մը և իւր բոլոր գործն Հայոց ազգին հետ է. եթէ միաբանութեան և մեր միջեւ ցրտանան յարաբերութիւնք, վանքն իւր նշանակութիւնը կը կորսնցնէ և գոյութիւնն իսկ [illegible] կասկածելի. Եւ Մխիթարեանք փորձառութեամբ կը գիտեն, կը տեսնեն թէ՝ քսան տարիէ ի վեր այլ եւս, իրենց դպրոցաց մէջ իսկ, հռոմէական աշակերտներն յաջողութեամբ չեն ուսանիր հայ լեզուն. Հոգեբանական ուսումնասիրութեան առարկայ մ'է թէ ի՞նչպէս միեւնոյն ժողովրդի մի մասը, շնորհիւ իւր կրօնական դաւանութեան, չգտնելով այլ եւս ազգային գործունէութեան ասպարէզ, անտարբեր կը լինի ազգային վիճակին, կը կորսնցնէ աստիճանաբար ազգային ոգին և բնականաբար ազգային լեզուի սէրը։

Մխիթարեանք բաւական ժամանակ ունին ուսումնասիրելու ազգային հոգեբանական այս երեւոյթներն, բայց ինչ որ լինի գիտեն թէ իրենց կեանքն կապուած է Հայոց ազգին ստուար մեծամասնութեան կենաց հետ և իրենք պէտք է ամրապնդեն այն կապերն որ միմեանց հետ կապած են Մխիթարեանց միաբանութիւնն և Հայ ազգը. Մատենագրութիւնն է այդ կապը, սակայն մատենագրութիւնը ժողովուրդի մը վրայ ազդելու համար ունի իւր մասնաւոր պայմանները զորս անգիտել անկարելի է. առաջին պայմանն է ժողովրդի լեզուն, և Մխիթարեանք կը շարունակեն հրատարակել գրաբառ գրքեր իբր թէ բաւական չըլլայէին — և թերեւս բաւականէն աւելի ինչ որ ունինք մինչեւ ցարդ. Ժողովուրդ մը իւր լեզուովը կրնայ մատենագիր ունենալ. ով որ չխօսիր ազգին հետ իւր օրուան լեզուովը, ոչինչ կրնայ գրել, ոչինչ կրնայ հասկցնել. Մեծ յառաջադիմութիւններէ մին զոր պիտի կարենան ընել Մխիթարեանք, ուրիշ բան չէ բայց եթէ աշխարհաբառն ընել վանքին պաշտօնական լեզուն. ինչ որ ունինք նախնեաց գրաբառ գրքերէ թո՛ղ տպագրեն, բայց ինչ որ նոր պիտի գրեն պէտք է աշխարհաբառ լինի, ի բաց առեալ դասական մի քանի երկեր.

Մատենագրութեան հետ միասին Մխիթարեանք կը ներգործեն ազգին վրայ դպրոցաց միջոցաւ. Վենետկոյ Մխիթարեանք հայ ազգին մէջ լաւագոյն կազմակերպեալ մարմինն են կրթութեան գործին համար. Դպրոցներու յատկացեալ դրամագլուխն հարիւրներով, հազարներով չեն հաշուեր, այլ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐՈՎ. Եւրոպայի մէջ են, ուր ոչ մի պակասութիւն ունին ուսուցչաց. իրենք ուսեալ և աշխատասէր են, սակայն ո՞ւր են Մխիթարեանց նոր աշակերտներն. Իբրեւ կրթական ծրագիր Մխիթարեանց ծրագիրներն միշտ իմաստուն և գործնական եղած են. լեզուաց, ուսմանց հաւասարապէս տեղ տալով, աշակերտաց ճաշակն զարգացնել, ոգին ազնուացնել իրենց կէտ նպատակ եղած է միշտ. Անցեալներս Արեւելքի մէջ նամակ մը կ'ըսէր թէ հայ ազգին համար նորութիւն մ'է որ կեդրոնական վարժարանին մէջ այժմ բացուած են օրէնսգիտութեան ուսուցանիլ. սխալ է. Մխիթարեանք քսան եւ հինգ տարի է այդ կ'ընեն. Իրենց օրէնսգիտութեան դասատուներն միշտ նշանաւոր անձինք եղած եւ շատ խնամօք կ'ուսուցանեն այդ ճիւղն երկու տարի. Ռափայէլ Մուրատեան աշակերտ մը կարող է դպրոցէ ելնելէ վերջ երկու տարիէն փաստաբանութեան վկայագիր ստանալ եւրոպական ո եւ է համալսարանի մէջ. Կրնամ ըսել թէ անցելոյն մէջ Մխիթարեանց կրթական ձեռնարկը կատարելապէս համապատասխանող էր ազգին պէտքերուն. սակայն քսան տարիէ ի վեր է որ Պոլիս ալ ունի վարժարաններ, յորս նաեւ Մխիթարեանց Գատը գիւղի վարժարանն, որոց շնորհիւ այլ եւս հարկ չի կայ օտար աշխարհ երթալ ուսանելու ինչ որ այս տեղ կարելի է ուսանիլ. սակայն Մխիթարեանք իրենց ծրագիրներն զգալի կերպով չեն փոխած եւ Ռափայէլեան վարժարանը չեն վերածած բարձրագոյն վարժարանի մը. Այս տեղ եւս զգալի է բարեկարգութեան պէտքը.

Այս մասին գլխաւոր դժուարութիւնն այն է որ Մխիթարեանք հեռացան Բարիզէն. Եթէ Մուրատեան վարժարանն ի Բարիզ գոյութիւն ունենար, փոխանակ այդ չէնքն երկրորդ կարգի դպրոց մը լինելու, կրնար մեծամեծ դիւրութիւններ ընծայել պատրաստելու համար բժիշկ, փաստաբան, երկրաչափ աշակերտներ. Սակայն Վենետիկ ո՛չ մին այդ դիւրութիւններէն կ'ընծայէ. իրաւ է որ Բատուա ունին, բայց այդ ալ հեռու է Վենետիկէն.

Մխիթարեանց համար մեծ անպատեհութիւն մ'է հեռու գտնուիլ եւրոպական մտաւոր շարժման կեդրոնէ մը։—Վենետիկ Եւրոպայի մէջ մեծ դիրք մ'ունէր յորժամ անդ հաստատուեցաւ Մխիթար Աբբայն. յետոյ Մխիթարեանք ոստ մը ունեցան ի Բարիզ զոր ապա ձեռքէ հանեցին. Իսկ այժմ իրապէս կղզիացեալ են Եւրոպայի մէջ. Ռափայէլ Մուրատեան վարժարանի վերստին փոխադրութիւնն ի Բարիզ բոլորովին նոր յեղաշրջում մը պիտի կրնայ տալ Մխիթարեանց ձեռնարկած կրթական գործին.

Այս տեղ դիտաւորութիւն չունիմ հապճեպով գրել մի ամփոփ կարեւոր հաստատութեան մասին որպիսին է Վենետկոյ Մխիթարեանց վանքն. միայն այս մի քանի դիտողութիւններն գրել աւելորդ չհամարեցի օգուտ քաղելով Գեր. Իգնատիոս Արքեպիսկոպոսի ներկայութենէն.

Իգնատիոս Արքեպիսկոպոս ամեն կերպով կարող է այդ նոր զարկը տալ, ինչպէս արդէն փորձով ցոյց տուաւ. Միտքը շատ բաց է, յոյժ գործնական է, և մանաւանդ հիմնական կրթութիւն մը ունի. պատմութեան, փիլիսոփայութեան և մատենագրութեան քաջ հմուտ. Յոյժ երիտասարդ էր երբ կոչուեցաւ աբբայութեան պաշտօնին. տարեցները չէին պակսեր, այլ Հ. Իգնատիոս վարդապետի խոհականութիւնն, ազնուութիւնը, գործունէութիւնը լրացուցին տարիքի պակասը.

Գեր. Իգնատիոս վաղը կը մեկնի Պոլսէն. պիտի երթայ Հռոմ անտի ի Վենետիկ. Այդ երկար ուղեւորութիւնը որ անտարակոյս օգտակար եղաւ վանքին գործոց կը յուսանք թէ նորանոր խորհուրդներու ծնունդ տուած լինի նաեւ Գեր. Աբբահօր, և Նորին Սրբազնութիւնը վերադառնալով Վենետիկ հանդարտօրէն կը խորհի թէ ինչպէս պէտք է գործել որպէս զի հայ ազգին կեանքին հետ անընդհատ յարաբերութեան մէջ մնայ Ս. Ղազարու վանքը.

Ա. Ա.

Օ ԳԱՄԷԼԻԱ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԵԼՈՒԿԱՑ

194 — Մեծ-Փողոց Բերայի — 194

Որպէս զի Օ ԳԱՄԷԼԻԱ վաճառատունն չշփոթուի ուրիշի մը հետ և հասարակութիւնն երբէք չխաբուի, դրան վերեւ դրուած է [illegible] մեծ Գամելիա մը։

ՆՈՐ ՀԱՍԱԾ ԵՆ

ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐԵԼՈՒԿՆԵՐ, ԲՐԴԵՂԷՆՔ, ԹԱՒԻՇՆԵՐ, ՄԵՏԱՔՍԵՂԻՆՔ ԵՒ ԿԱՌՆԻՏԻՒՐ, ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻ ԵՒ ԵՐԵԿՈՅԹԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆՏԻՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

ՄԻՄԻԱՅՆ ԱՄԵՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Այս օրն սկսեալ, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆԴԻՍ ամեն տեսակ բրդեղէն, կտաւեղէն, մետաքսեղէն կերպասներու կտորները.

ԿԷՍ ԳՆՈՎ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

1248 ՈՐՈՇ ԳԻՆ 19—36

ԱԶԴ

Փորձ համարակալ մը պատրաստ է այցելութեամբ մասնաւորաց տետրակներ կարգադրել կամ գրել դրամացուցիչ պայմաններով, ինչպէս և առեւտրական նամակներ յօրինել հայ և անգլիերէն լեզուաւ։

Ընդարձակ տեղեկութիւն առնել փափաքողը պէտք է դիմէն Կ. Պոլիս Մերձան [illegible] գրատունը։

1321 6—6

ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ

Ս. ԺՈՐԺԻ ՌՈՄԸ

ՃԱՇԱԿԵՑԷՔ ԵՒ ԲԱՂԴԱՏԵՑԷՔ

698

ՐԷՀՊԷՐԸ ՍԻՒԼԻՒՍ

Մէքթէպը Սուլթանի հիւսնի խաթթ մուալլիմի Իզզէթ էֆէնտինին միւպթէտիլէրի ազ զաճմէթլէ վէ եասսըլ խաթթըա թէվֆիգըն կիւզէլ վէ մուսթազամ ըրգա եազմագա ալըշտըրմագտա բի մուհասէնէթը միւճէրրէպ օլան Րէհպէրը Սիւլիւս նամ ըրգա խաթթը մէկթէպ թէֆթէրլէրի, պու քէրրէ սայէի մէարիֆվայէի հազրէթը Միւլիւքեանէտէ օն ճիւզ իւզէրինէ պիթթանզիմ մաթպաաի Ամիրէի Օսմանիյէտէ պաղըլմա ճիլտ իւզէրինէ թապ վէ թէմսիլ օլունմուշ վէ թապ իւզէրինէ Օսմանիյէ մէքթէպլէրինիւ ինտէ թաղսիմ օլունմագտա պուլունմուշ տըր։

Մէքթէպլէրի իլէ միւզէլէր իչին եիւզ թէքմէ ֆիաթըէ ֆագլա վէրիլէճէք տիր։

Գապլարընըն իւզէրինտէ մաթպաաի Օսմանիյէ միւհիւրը պասըլմըշ օլմայանլարը սախթէ տըր։

1328 1—6

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ չաիր անպարը իչիւն միւպայաա օլունաճագ օլան իքի միլիոն դէօրթ եիւզ պին գըյյէ ճէտիտ արբանըն քըսանուրը էվվէլը րումինին իքինճի չարշէնպա կիւնիւ գարարը գաթիյի վիրիլէճէկլինտէն վէ իլթիզամ կիւնիւ տախի թէգարրիւր իտէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէմինաթ գաքչէսի գապուլ օլունաճաղընտան, իթասընա թալիպ օլանլարըն մազգամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

30 Թըշրինի սանի 1887 1351

Նօ 21 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ֆապրիգաի հիւմայունլէր իչիւն միւպայաա օլունաճագ եէտի պին քիլօ թամ երգանմըշ Անատօլու գըրգըմ խաբաղըլըն պէհէր գըյէսի ճէտիտ օն եէտի պուչուգ ղուրուշա թալիպի զուհուր էթմէքլէ իհալէսի քանունը էվվէլին իքինճի չարշէնպա կիւնիւ գարարը գաթիյի վիրիլէճէքլէրինտէն իթասընա թալիպ օլանլարըն մազգամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

30 Թըշրինի սանի 1887 1352

Նօ. 20 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ իտարէսինտէ պուլունան ֆապրիգալար իչիւն միւպայաա օլունաճաղը վէ գարարը վիրիլէճէկի իլան գըլընան մալիւմ էլ մըգտար քէօմիւրիւն քըսանուրը էվվէլը րումինին իքինճի չարշէնպա կիւնիւ գարարը գաթիյի վիրիլէճէկլինտէն վէ իլթիզամ կիւնիւ տախի թէգարրիւր իտէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէմինաթ գաքչէսի գապուլ օլունաճաղընտան, իթասընա թալիպ օլանլարըն մազգամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 Թըշրինի սանի 1887 1348

Նօ. 17 2—3

AU PANTHEON

ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա Մեծ Փողոց Կալաթա Սէրայի մեծ դրան դէմ Թիւ 206

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ, ձմրան եղանակին համար, Բարիզէ բերել տուած են չրջազգեստներ, [illegible] բրդէ գեղեցիկ կերպասներ, ամեն տեսակ կոստիւմներ, [illegible] ձեւ մանթոներ եւայլն։

Բոլոր այս ապրանքներն, որք վերջին նորաձեւութեան [illegible] նեն և ընտիր տեսակէ են, խիստ աժան գներով կը վաճառուին։

Հարսանեաց օժիտ պատրաստող ընտանիքներ մեծամեծ [illegible] ուղղակի Գալֆօրուլօ եղբարց վաճառատունը դիմեն։

1230 17—23

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 1,788964

ՆՕՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաեւ իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած փոխանին 15,000,000 *Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։*

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստնաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։*

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԸՐԱՍՔԷՐԻ

Կիրիտ վէ Թարապլուս Ֆըրգալէրի իլէ Պէնկազի իչիւն միւպայեա օլունաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան մալիմ էլ մըգտար արբա վէ էրզ վէ տագըգին քեանունը էվվէլը րումինին իքինճի չարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ տախի Թէգարրուր իտէճէք ֆիյաթլէրտէն նուգսան պէչ Թէնզիլի գապուլ իտիլէճէկի ճիհէթլէ, իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ուսումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 *Թըշրինի սանի* 1887 1349
Նօ. 18 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԸՐԱՍՔԷՐԻ

Թաշնիքէ խուարէմնիտէ միւթէրաքիմ օլուպ էսմանը Նագտէն վէ բէշինճի ալընարագ վիրիլմէք իւզրէ ֆիրուխթ օլունաճագ օլան իքի ճիւզ պին գըյէ գալըն վէ ճիւզ պին գըյէ ինճէ քէբէկին քեանունը էվվէլը րումինին իքինճի չարշէնպիհ կիւնիւ պիլ միւզաէտէ գարարը գաթիի վիրիլէճէկինտէն, իթթիրասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազըմաթը ուսումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 *Թըշրինի սանի* 1887 1350
19 2—3

ՋՂԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

Լուսնոտութիւն, Իսդերի, Մկնաձգտութիւն, Ողնածուծի հիւանդութիւնք, Գլխու պտոյտք, Ուղեղի յոգնութիւն, Գլխացաւ, Քնատութիւն ապահովապէս կը բուժին

ՀԷՆՐԻ ՄԻՒՌԻ ՕՇԱՐԱԿՈՎ

15 տարուան փորձառութիւն Բարիզի հիւանդանոցաց մէջ

ԲԱԴ եւ ՄԻՒՌ

Տ'ԷՍԳԱՌԿՕ ՏԸ ՄԻՒՌ

ՀԱՐԲՈՒԽք, կոկորդի և կուրծքի տկարութիւնք, կապուտ հազն եւս անպատճառ կը բուժին

Մեծաքանակ կը վաճառուի ի Դեղագործական Մէհրանոցի, 35, Մեծ փողոց Ղալաթիայի։ 1133

بالامتياز مخصوص

اداره چای

THÉ ECONOMIQUE
ԹԷՅ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ΤΕΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ
MARQUE DÉPOSÉE

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ՆԱՎՐՈՒԵԱՆ և Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ.

Ընդարձակ առեւտուր [illegible] հետ

Չինէ եւ Ճավայէ ուղղակի բերուած

Դերբենտիր եւ ամեն ճաշակի յարմար քէյեր

ԴՆԵՐ ՉԱՓԱՒՈՐ ԵՒ ՈՐՈՇԵԱԼ

Փորձը ամեն գովեստէ լաւագոյն պիտի հաստատէ հինգ տարիէ ի վեր սոյն վաճառատան ըրած զոհողութիւնքն յաճախորդները գոհացնելու համար։

Պահճէ Գաբու Ճէլալ պէյ խանի դրան կից Թիւ 10
1000 57—78

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ Ի ՊԻՒՏԱՓԷՍԹ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Առաջնական դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Լօժէն Բօթարօր
» [illegible] եւ քննիչ Մ. Նազարէթ Եազըճեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալեօզեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա. Տամլամայեան և Գասպարեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շէրէֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճեան օղլու Քօնեա, եւն եւն։

Ֆրանքօ-Հօնգարական կենաց անուան ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Աւելորդ կը համարիմք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախնական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի արգոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ Ֆրանքօ-Հօնգարական ընկերութեան չափաւոր պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր առաւելութեանց, որ մէն մի տարի Պիւտափէշթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կ'ունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամեն յօդուածք յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (Վաւերացեալ Աւստրիա-Հունգարական կառավարութեան [illegible]) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանգի պատկառելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է։ 654

ՏՕՔԹՕՐ ԱՅԷՐԻ

ՉԷՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼՆ

Տօքթօր Այէրի Չէրրի Փէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները, և կապուտ հազի և յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ'ափոփէ ու կը կազդուրէ։

Տր. Այէրի Չէրրի Փէքթօրալն այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի յոյս ընծայեց, շնորհիւ Նորա կոկորդի և թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ազդուն և միօրինակ նուաճող ազդեցութեան է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ջատագովն և պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չկայ ամենեւին դեղ մը որ կրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդին քան զայս, և կամ աւելի արժանիք ունենայ Նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու։

Չէրրի Փէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամեն դեղերէ գերազանցն է և համեղ. քիմայ շատ հաճելի լինելով փոքր տղայք շատ դիւրաւ կ'առնուն։

Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։ Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ *և* ԸՆԿԵՐՔ *Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ Կը ծախուի նաեւ քաղաքիս մէջ գտնուած դեղագործաց քով։* 581

ՓԱՓԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերպուլ, Միջերկրական եւ Օտեսսայի գիծ

Նաւատորմիղի ցանկ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւատորմք
Այա Սոֆիա	3,000	[illegible]
Արարատ	2,500	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
Մասեդոնիա	3,500	[illegible]
Բուլգարիա	2,800	[illegible]

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲՕԲԱ ԵՒ ԸՆԿ
536 Գործակալք

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՕՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Ուղղակի եւ արագ ուղեւորութիւն

Նաւաւլքի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ՔԻՆԻՈԹԷ ՐՊԱՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլք
546 Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Իւր [illegible] Լիվերպուլ եւ Արեւելեաց գիծ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրեան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզասեան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլորեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերեան	5500
Արագեան	3700	Իլլիրեան	5500
Գավարեան	5000	Իտալեան	5500
Գալիֆոռնեան	6000	Լեսպեան	2200
Դալմաթեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրեննեան	2000	Լիպեան	800
[illegible]	700	[illegible]	700
Էժիպտեան	3700	[illegible]	3800
[illegible]	3700	Վալենսեան	6800
[illegible]	3700	[illegible]	6800

Արագեան շոգենաւը, Նաւապետ Բրիչարդ ընդհ. վաճառքով Լիվերպուլէն աստ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւններ

Աւելի մանրամասնութեանց համար դի-
մել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվերպուլ

Գործակալութիւնք.

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆօնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաչման եւ ընկ.
Մալթա, Ս. Քամիլլէրի.
Շիրա, Ս. Վօքոթօբուլօ Որդիք եւ ընկ.
Զմիւռնիա, Պ. Ռեհոլ եւ ընկ.
546

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱՍԻՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԳՈՒՐՄՈՒՋԻ

LA ROUENNAISE

1837ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Դրամագլուխ . . . . 4,000,000 *ֆրանք*
Պահեստի դրամն հաշուոյն մէջ չէ

L'INDUSTRIELLE

Հրդեհի ճիւղն 1,500,000 *ֆր.* *Բուն իսկ դրամագլուխ* 5,000,000 *ֆր.*

LA CAISSE D'ASSURANCES MUTUELLES

Կ'ապահովագրուին նաեւ արջառք և անասունք։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա Գարանթինա փողոց Լէօն խան Թիւ 1, 2, 3, 4։

Ադրիանուպոլսոյ և Արեւելեան Ռումէլիի տնօրէն և գործակալն
123 Գ. ՏԷԼԻԳԱՆԹՕ

ՉՄԻՆԷՆԵՐ

ԾԽՆԵԼՈՑՆԵՐ

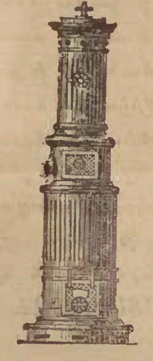

[illegible]

Վաճառատան

ՉՄԻՆԷՆԵՐՈՒ

Ճոխ հաւաքածոյ յախճապակեայ,
Թափծու երկաթէ և այլ
ՉՄԻՆԷՆԵՐՈՒ
ԲԷԹՐՈԼՈՎ, ՏԱՔՑՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

Հ. ԼԱՆԺ

24, [illegible]) Ղալաթիա
32, Մահմուտիյէ ճատտէ)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(Պղնձէ, ձուլածոյ և թիթեղէ երկաթէ)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ
Ամէն տեսակ գործիք
ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ
Տատանոցք-կշռորդք-ցորենի կշռորդ
ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ 676

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՐԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Վ. Ուիլթըլ, Ուիլթըլ խան Պահչէ-գաբու Գալիս. կամ Ղալաթիա Մէրթեպանի փողոց Իզզէթ փաշա խան Թիւ 6. 686

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ի մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանթօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարաթոն	2,500
[illegible]	3,500	Մէլօ	2,000
[illegible]	2,200	Նէրօ	2,000
[illegible]	2,000	Օթէլլօ	5,000
[illegible]	2,600	[illegible]	3,000
Գալիլէօ	2,500	Օրլանտօ	1,500
[illegible]	2,400	Օտտօ	2,000
[illegible]	2,000	[illegible]	1,200
Գօմօ	2,700	[illegible]	3,200
[illegible]	2,500	[illegible]	1,700
[illegible]	1,800	[illegible]	2,800
[illegible]	2,600	Ռիալթօ	4,400
[illegible]	2,600	Ռինալտօ	2,200
[illegible]	800	Ռօլլօ	3,000
[illegible]	1,700	Ռօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօմէօ	3,500
[illegible]	5,500	Սալերնօ	4,000
[illegible]	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
[illegible]	1,200	Սորրենտօ	4,300
[illegible]		Թասսօ	1,200
Հէրօ	3,000	Թ. Ուիլսոն	3,500
[illegible]	3,000	[illegible]	1,300
[illegible]	1,200	Թօլէտօ	2,800
[illegible]	2,300	[illegible]	3,600
[illegible]	2,000	[illegible]	1600
[illegible]	2,200	[illegible]	3,000
Լէօ	2,000	[illegible]	[illegible]

Մարքինօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ կ'սպասուի ամսոյս 13ին։

Բոքիօ շոգենաւն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնները

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՐԴԻ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլք
551 խան Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերպուլ և Միջերկրականի գիծ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոպուս	1200	[illegible]	3000
Ֆերռօ	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	[illegible]	3000
Սեսոստրիս	3250	Բերա	300
Թիպա	3250	Լոգոս	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
Մարիոթիս	3250	[illegible]	700

Բերա շոգենաւ, Նաւապետ Պաքֆիլ ամսոյս ղէպի 3/15ին Լիվերպուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Փ. Ֆ. ՌԻՆԺՈԼ և ԸՆԿ.
Ուխլօղլի խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
841 31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվերպուլ

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 *Հոկտեմբեր (Ն. Տ.)* 1887, *մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն*

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42					
	Առաւօտ											Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 15	6 49	7 17	7 45	8 15	8 41	9 10	10 11	10 37	11 10	11 38	1 49	2 17	2 50	3 46	4 14	4 47	5 16	5 49	6 18	6 44	...	...	...	...	...
Գում-գաբու	6 27	6 58	7 26	7 54	8 26	8 50	9 19	10 20	10 46	11 19	11 47	1 58	2 26	2 59	3 55	4 23	4 56	5 25	5 58	6 27	6 53	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 32	7 2	7 30	7 58	...	8 54	9 23	10 24	10 50	11 23	11 51	2 2	2 30	3 3	3 59	4 27	5	5 29	6 2	6 31	6 57	...	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 39	7 8	7 36	8 4	...	9	9 29	10 30	10 56	11 29	11 57	2 8	2 36	3 9	4 5	4 33	5 6	5 35	6 8	6 37	7 3	...	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 44	7 12	7 40	8 9	8 37	9 4	9 32	10 34	10 59	11 33	12	2 12	2 39	3 13	4 9	4 36	5 11	5 38	6 13	6 40	7 8	...	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 57	7 24	7 51	8 21	8 52	9 16	...	10 46	...	11 45	...	2 24	...	3 24	4 21	..	5 23	...	6 25	...	7 20	...	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	7 33	...	8 30	9 4	9 25	...	10 55	...	11 55	...	2 33	...	...	4 30	...	5 32	...	6 35	...	7 29	...	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	...	9 14	...	...	...	...	12 3	...	...	...	...	...	...	...	...	6 43	...	...	...	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	1	41					
	Առաւօտ										Իրիկուն															
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 40	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	6 2	...	...	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	6 20	6 49	...	7 45	...	8 40	...	9 43	...	11 10	...	1 49	...	2 50	...	...	4 47	...	5 49	6 13	...	...	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 31	6 59	7 27	7 55	8 23	8 51	...	9 53	...	11 20	...	1 59	...	3	3 56	...	4 57	...	5 59	6 27	...	...	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 43	7 11	7 39	8 8	8 35	9 4	9 38	10 5	11 4	11 32	1 27	2 11	2 44	3 12	4 8	4 41	5 10	5 43	6 12	6 42	7 6	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 47	7 15	7 43	8 12	8 39	9 8	9 42	10 9	11 8	11 36	1 31	2 15	2 48	3 16	4 12	4 45	5 14	5 47	6 16	...	7 10	...	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 53	7 21	7 49	8 18	8 45	9 14	9 48	10 15	11 14	11 42	1 37	2 21	2 54	3 22	4 18	4 51	5 20	5 53	6 22	...	7 16	...	...	...	...	...
Գում-գաբու	6 57	7 25	7 53	8 23	8 49	9 18	9 52	10 19	11 18	11 46	1 41	2 25	2 58	3 26	4 22	4 55	5 24	5 57	6 26	6 52	7 20	...	...	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 5	7 33	8 1	8 31	8 57	9 26	10	10 27	11 26	11 54	1 49	2 33	3 6	3 34	4 30	5 3	5 32	6 5	6 34	7	7 28	...	...	...	...	...
....	...	...	...	—	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց մէջ միայն Թիւ 1 և 2 կառախմբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։ 756